O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV. №

TOSHKENT

Тошкент оқшоми

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

№ 22 (9.060) * 1998 йил 25 февраль, чоршанба * Сотувда эркин нархда

Тошкентда тайёрланган

ЖАҲОН БОЗОРИ САРИ

Шаҳримиздаги «Ватан диёри» ҳиссадорлик жамияти мебелсозлари истеъмолчилар талабини тўлиқ қондириш йўлида янги-янги маҳсулот турларини яратмоқдалар.

Ҳиссадорлик жамиятига айлангач, ишчи-хизматчиларнинг фақатгина меҳнатга муносабатлари ўзгарибгина қолмай, балки улар тадбиркорлик ва ишбилармонлик билан иш юритишга ўргандилар.

— Бир йилдан буён Италиянинг «Коинпекс» фирмаси билан юмшоқ курсилар ишлаб чиқариш соҳасида ҳамкорлик қилиб келамиз, — деди бошқарув раиси Бахтиёр Раҳимов. — Бу йил эса ҳамкорлигимиз ўз самарасини берди. Италиядан 460 минг сўмлик янги технология келтириб ўрнатилди ҳамда 60 фоиз ўзимизнинг, 40 фоиз италияликларнинг сармоясини жалб этган ҳолда «Ўзиталмебель» қўшма корхонасини очишга муваффақ бўлдик. Жорий йилнинг биринчи иш кунидан бошлаб корхона ўз маҳсулоти — сифатли ва харидоргир курсиларини истеъмолчиларга тақдим эта бошлади. Қўшма корхона ишчи-хизматчилари замонавий технология сирларини қисқа фурсатларда қунт билан эгалладилар. Улар тайёрлаётган маҳсулотлар харидорга маъқул бўлмоқда.

Ҳиссадорлик жамияти жамоаси томонидан ўтган йилда 100 миллион сўмлик маҳсулот тайёрланди. 20 хил турдаги хилма-хил курси ва юмшоқ мебеллар буюртмачи ҳамда харидорлар томонидан яхши қабул қилинди. Жамоа аҳлининг асосий мақсади аҳоли дидига мос замонавий мебеллар яратиш йўлида тинмай изланишдир. Ана шу мақсад йўлида тер тўкаётган мебелсозлар Оила йилида 240 миллион сўмлик халқ истеъмоли моллари тайёрлашни ният қилишган. Кўриб турганингиздек бу ўтган йилгидан салкам икки ярим баравар ортиқдир. Шунингдек, улар яна 7—8 хил стол ва стул, юмшоқ курсиларнинг янги турларини яратиш йўлида изланмоқдалар. Янги йилнинг дастлабки кунлариданоқ 2 турдаги чиройли ва бежирим стуллар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди, хонтахта ва столлар тайёрланмоқда. Бу борада изланувчан уста-рассом Санжар Шукуровнинг хизматлари беқиёсдир. Корхонада тайёрланаётган ҳар бир маҳсулотнинг харидор дидига мос тушиши унинг маҳоратига боғлиқдир.

— Ҳамза туманида янги қозонхонанинг ишга туширилиши, — дейди раҳбар ўз сўзини давом эттириб, — ишларимизнинг янада олға силжишига ижобий таъсир этди. Цехларимиз янги биноларга кўчиб ўтди. Мана, бугунги кунда тўла қувват билан ишлаётган 6 та цехимизда 290 нафар ишчи-хизматчи фаолият кўрсатмоқда. Биз фақат маҳсулот ишлаб чиқариш билан чекланиб қолмай, аҳолидан тушган мебелларни ҳам таъмирлаб берамиз. Бу ишимиздан кўпчилик мамнун.

Тажрибали мебелсоз Ҳотам Аъзамов кўп йиллардан буён шу жамоада меҳнат қилиб обрў-эътибор қозонганлардан. Биз у бошқараётган цехга кирганимизда ҳар бир ишчи ўз дастгоҳи ёнида иш билан машғул эди. Дастгоҳчи Саидаҳмад Мирзааҳмедовни суҳбатга тортдик.

— Ўз ишимдан мамнунман, — деди у. — Мана кўриб турганингиздек ишимиз сермашаққат, лекин мароқли. Айниқса, тайёр маҳсулотни кўрганда ўзимизнинг ҳам дилимиз яйраб кетади. Сенинг меҳнатинг мевасидан бошқа бировлар роҳат топсалар барибир яхшида. Чунки элга, одамларга нафинг тегаётганлигини ҳар доим ҳис этиб турасан. Корхона маъмурияти томонидан ишчиларга яратилаётган қулай шароитлар ҳам ишимиз ривожига салмоқли ҳисса бўлмоқда. Кунига бепул сут ва сут маҳсулотлари берилади, шу билан бирга касаба уюшмаси соғлиғимизни тиклаш ҳамда меҳнат таътили даврида мазмунли дам олишимиз тўғрисида доимо қайғуради. Бундан ташқари ишчи кийими билан таъминланамиз ва эҳтиёж туғилиб қолган пайтда имтиёзли нархларда мебель маҳсулотлари олиш ҳуқуқига эгамиз.

Мебель қопловчи Рашида Нурматова, силлиқловчи Мирҳамид Мирдадаев, Толибжон Отамуродов, муҳандис лаборант Дилдора Ҳидоятовалар ҳам маҳсулотнинг сифатли тайёрланиши борасида сидқидилдан қайғурадилар.

— Тўғрисини айтиш керак, — гапга қўшилди Рашида Нурматова ҳам, — илгарилари жуда кўп ишлар «Мендан кетгунча эгасига етгунча» қабилида амалга ошириларди. Энди ундай эмас, чунки харидорларимизнинг диди баланд. Биринчи навбатда ана шу бизнинг эътиборимизда.

Иш бошидан, яъни ёғочни қайта ишлашдан сифатга эътибор қаратилса, бу маҳсулотнинг кўринишига ижобий таъсир этиши шубҳасиз. Ишчи ва хизматчилар ўзларининг ана шундай самарали меҳнатлари эвазига 300 минг сўм миқдорида моддий ёрдам олдилар.

Ҳиссадорлик жамияти аъзолари ўтган йил охирида республикамиз бўйича ўтказилган мебель маҳсулотлари кўргазмасида муваффақият билан иштирок этди. Муваффақият билан дейишимизнинг боиси шундаки, бу кўргазмага қўйилган «Ватан диёри» маҳсулотлари яхши баҳоларга сазовор бўлди ҳамда жуда кўплаб корхона ва ташкилотлар билан 160 миллион сўмликка яқин шартномалар имзоланди. Бугунги кунда ана шу шартнома мажбуриятларини адо этиш йўлида ҳам ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Айниқса, Литва давлати билан ҳамкорлик асосида тайёрланган стуллар харидоргирлиги билан ажралиб турибди.

Корхонада чиқарилган қимматли қоғоз-акцияларнинг 49 фоизи ишчи-хизматчилар қўлида. 1996 йилда ишлаб чиқаришдан тушган фойда янги технологиялар сотиб олишга сарфланган бўлса, 1997 йилдаги топилган фойдадан акциядорларга дивиденд тўлаш мўлжалланмоқда. Бу, албатта ишчиларнинг ҳиссадорлик жамиятига бўлган ишончларини янада ошириб, сидқидилдан ишлашга ундайди.

Бу ерда иш бошлаган «Ўзиталмебель» қўшма корхонаси ишлари билан ҳам танишар эканмиз бош директор Нуржон Налибоев келгуси режалар ҳақида қуйидагиларни гапириб берди:

— Албатта, маҳсулотнинг сифати илғор, замонавий технологияга боғлиқлигини бугун мана бу янги дастгоҳлар мисолида кўриб турибмиз. Уларнинг афзаллиги шундаки, илгариги дастгоҳлар билан соатлаб бажариладиган ишлар энди бир зумда бажарилади. Бунинг устига маҳсулотнинг сифатли тайёрланишига кафолат бор. Бу йил қўшма корхонамизнинг 300 минг долларлик маҳсулотларини хорижга экспорт қилишни мўлжаллаб турибмиз. Ўйлайманки, ҳамкорлик самараси бўлган маҳсулотларимиз жаҳон бозорида ўз ўрнига эга бўлади.

Шарифа ИЛЁСОВА.

СУРАТДА: ҳиссадорлик жамиятида ишлаб чиқарилаётган мебель маҳсулотларидан намуна.

Рустам Шарипов олган сурат.

Анжуманлар

МУЛОҚОТ ТАРЗИДА

Темурийлар тарихи Давлат музейида «Маънавий уйғониш ва Имом ал-Бухорий» мавзуида республика илмий-амалий конференцияси бўлиб ўтди.

Мазкур анжуманда қатнашган таниқли олимлар ҳадис илмининг пири, улуғ тафаккур соҳиби Имом ал-Бухорий ижодининг бебаҳо дурдоналари ҳақида сўз юритдилар. Улар Имом ал-Бухорийнинг ҳадислар тарихи; моҳияти ва мазмуни тафсилотлари ҳақида тўхталиб, алломанинг маънавий бой мероси ҳозирги ёшлар тарбиясида ҳам муҳим ўрин тутишини, улуғ аждодимиз таваллуди 1225 йиллигининг бутун дунёда нишонланиши эса халқимиз маданий-маърифий мероси жаҳонда тан олиниб, унга қизиқиш катталигидан далолат эканлигини таъкидладилар.

Мавлуда ҚОСИМОВА.

ПОЙТАХТНИНГ БИР КУНИ

Янгиликлар. Воқеалар. Хабарлар

Тошкент шаҳар ҳокимлигида

ЎСМИРЛАР ТАРБИЯСИГА ЖИДДИЙ ЭЪТИБОР

КЕЧА

Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳузуридаги вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссиянинг мажлиси бўлиб ўтди. Унда ушбу комиссиянинг 1997 йилдаги иш натижалари ва олдинда турган вазифалар муҳокама этилди.

Мажлисда сўзга чиққан халқ таълими, соғлиқни сақлаш муассасалари, маъмурий идоралар ва жамоатчилик ташкилотлари вакиллари ўтган йили ўсмирлар ўртасида тарбиявий ишларни такомиллаштириш, жиноятчиликнинг олдини олиш юзасидан бирмунча тадбирлар амалга оширилганлигини қайд этдилар. Аммо вояга етмаганлар ўртасидаги ҳуқуқбузарликнинг аҳволи бу иш самарадорлиги кўзланган даражада эмаслигидан далолат бериб турибди.

Ўсмирлар ўртасида тарбиявий ишларда сифат жиҳатидан яхшилаш учун халқ таълими, соғлиқни сақлаш, ҳуқуқ-тартибот муассасалари ва жамоатчилик ташкилотларининг ушбу йўналишдаги куч-ғайратларини бирлаштириш ва мувофиқлаштириш зарур. Республикамизда Оила йили деб эълон қилинган 1998 йилда оилага, унинг ҳуқуқий, ижтимоий ва маънавий ҳимоясига биринчи даражали аҳамият берилиши талаб этилади. Ўсмирларнинг, айниқса ноқобил оилалардаги вояга етмаганларнинг ҳуқуқий билими ва маданиятини ошириш энг долзарб вазифалардан ҳисобланади.

Мажлисда тасдиқланган комиссиянинг 1998 йилги иш режаси ҳамда Оила йили учун мўлжалланган дастурлар мажмуида вояга етмаганлар тарбиясини тубдан яхшилаш, юқорида қайд этилган муаммоларни ҳал этиш аниқ чора-тадбирлари ўз ифодасини топди.

Мажлисни ушбу комиссиянинг раиси, Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари Шуҳрат Жалилов олиб борди.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов кеча мамлакатимизга расмий ташриф билан келган Грузия парламенти раиси З. Жванияни қабул қилди. Грузия парламенти раиси Олий Мажлис раиси Эркин Халилов ҳамда Бош вазир Ўткир Султонов билан ҳам учрашди. З. Жвания Тошкентдаги миллий боғда Алишер Навоий ҳайкали пойига гул қўйди, Грузия элчихонасида бўлди.

● Вазирлар Маҳкамаси «Академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларини ташкил этиш ва уларнинг фаолиятини бошқариш тўғрисида» қарор қабул қилди. Унга мувофиқ, жумладан, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази ташкил этиладиган, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институти Тошкент давлат педагогика университетига айлантириладиган бўлди.

● Вазирлар Маҳкамаси қарори асосида Президент ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясида Олий Мажлис қўмиталари раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раиси, вилоят ҳокимлари ҳамда вазирлик ва идоралар, уюшма ва компаниялар раҳбарлари ўринбосарлари, туман ҳокимларининг қишлоқ хўжалигини иқтисодий ислоҳотларни жадаллаштириш масалалари бўйича ўқув машғулотларининг иккинчи босқичи бошланди.

● Вазирлар Маҳкамасида кеча қишлоқ аёлларининг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш муаммоларига бағишланган анжуман ўтказилди.

● Андижон вилоятидаги «Анзис» ҳиссадорлик жамиятида Асакада ишлаб чиқарилаётган автомобиллар учун 10 турдаги эҳтиёт қисмлари кўплаб тайёрлана бошланди. Айни пайтда бу ерда автомобиллар учун яна 20 та эҳтиёт қисмларни ишлаб чиқариш ўзлаштирилмоқда.

ЖАҲОНДА

● Эртага Вашингтонда Ўзбекистон-АҚШ қўшма комиссиясининг йиллик мажлиси очилади. Бу ерда икки кун давомида Ўзбекистон билан АҚШ ўртасидаги ҳар томонлама алоқаларни янада кенгайтириш ва чуқурлаштириш масалалари кўриб чиқилади.

● Кеча Нью-Йоркда БМТ Бош котиби Кофи Аннан Хавфсизлик Кенгашига аъзо 15 мамлакат вакилларига ўзининг Бағдодда олиб борган уч кунлик музокаралари натижасида имзоланган БМТ билан Ироқ ўртасида ўзаро тушуниш тўғрисидаги меморандум тўғрисида ахборот берди. Ушбу ҳужжатда Ироқ БМТ махсус комиссияси аъзоларига мамлакатдаги барча иншоотларни, шу жумладан «президент иншоотлари»ни ҳам ҳеч қандай монеликсиз текширишга ижозат бериши ўз ифодасини топган. БМТ Хавфсизлик Кенгаши ушбу масала бўйича ҳозирча узил-кесил қарор қабул қилганича йўқ.

● АҚШ БМТ билан Ироқ ўртасида аҳдлашув имзолanganига қарамасдан ўзининг Форс кўрфазидаги қуролли кучларини бу ердан олиб чиқиб кетиш ниятида эмас. Аксинча бугун Қувайтга АҚШ ҳарбийларининг сўнгги қисми етиб келади ва бу ердаги Америка қўшинлари сони 6 минг кишига етади. АҚШ бу қўшинларини Қувайтда уч ой муддатда сақлаб туриш ҳамда улар иштирокида кенг кўламли ҳарбий машқлар ўтказишга қарор қилди.

● Эртага Украина Президенти Леонид Кучма расмий ташриф билан Москвага келади. Унинг Россия Президенти Борис Ельцин билан икки кунлик музокаралари якунида ушбу давлатлар ўртасида ўзаро ҳамкорлик тўғрисида 10 йил муддатга — 2007 йилгача мўлжалланган шартнома имзоланиши кўзда тутилмоқда.

● Ҳиндистон пойтахти Деҳлида таълим соҳаси ва саводсизликни тугатиш бўйича иккинчи Осиё минтақавий анжумани бўлиб ўтди. ЮНЕСКО, ЮНИСЕФ, БМТнинг Тараққиёт дастури ҳамда минтақа 14 давлати вакиллари иштирок этган ушбу анжуманда Ўзбекистон Республикаси делегацияси томонидан тақдим этилган Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастур юксак баҳоланди.

● Бугундан бошлаб Чеченистонда «Қурол тўғрисида»ги қонун кучга киради. Унга мувофиқ эндиликда фақатгина ҳуқуқ-тартибот идоралари хизматчилари қурол билан юриш ҳуқуқига эга бўладилар.

● Кеча Грузиянинг Москвадаги элчихонасида Грузияда террорчилар томонидан гаровга олиниб, ушлаб турилган БМТ уч ходимини озод этиш бўйича собиқ Президент Звиад Гамсахурдиа тарафдорлари билан музокаралар ўтказилганлигига қарамасдан террорчилар берган ваъдаларининг устидан чиқмадилар — гаровга олинганларни озод этмадилар. Улар энди Звиад Гамсахурдиа тарафдорлари билан бевосита Тбилисида музокаралар ўтказишни талаб этдилар. Террорчилар шу музокаралар бошланиши билан гаровга олинганларни қўйиб юбориб, ўзлари маъмурларга таслим бўлишларини маълум қилдилар. Грузия маъмурлари бунга рози бўлдилар.

● Индонезияда молиявий танглик оқибатида пул қадрсизланиши ва асосий турдаги маҳсулотлар нарх-наволари кескин ошиши муносабати билан бир неча кун давомида студентлар ғалаёнлари давом этмоқда. Шу муносабат билан маъмурлар бу ғалаёнлар бошланган шаҳарларга шошилинч равишда қўшин киритмоқдалар. Мамлакатда март ойи ўрталарига мўлжалланган президент сайловларигача митинг ва намойишлар ўтказиш тақиқлаб қўйилди.

● Бугун АҚШ Президенти Билл Клинтон Флорида штатида соатига 340 километр тезликда бўҳрон эсиши оқибатида табиий офат рўй берган ҳудудларда бўлади. Сўнгги маълумотларга кўра ана шу бўҳрон туфайли 38 киши ҳалок бўлган, 250 киши жароҳатланган, 6 киши эса бедарак йўқолган, деб ҳисобланмоқда.

● Краснодар ўлкасида сув тошқини оқибатида ҳозирнинг ўзида аҳоли турар жойларидаги 22 мингтадан кўпроқ уй сув остида қолди.

ФАРМОНГА ШАРҲ

Кейинги вақтларда Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларининг айрим ҳарбий қисмларида ҳарбий хизматчилар ўртасида низомга зид ўзаро муносабатлар ҳоллари аниқланганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримов 1998 йилнинг 23 февралида «Ўзбекистон Республикаси ҳарбий қисмларида интизомни мустаҳкамлашга қаратилган чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонга имзо чекди. Фармонга биноан Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги, чегара ва ички қўшинлари ҳарбий қисмларида ҳарбий интизомнинг аҳволини чуқур ўрганиш учун комиссия тузилди.

Комиссияга уч ой ичида ҳарбий қисмлар ҳарбий хизматчилари ўртасида низомга зид ўзаро муносабат ҳолларини бартараф этишга қаратилган муайян чора-тадбирлар мажмуини Ўзбекистон Республикаси Президентига тақдим этиш топширилди.

Ҳарбий интизомнинг аҳволи ва низомга зид муносабат ҳолларини бартараф этиш чора-тадбирлар самарадорлиги учун ҳарбий қисмлар командирлари ва тегишли қўшин турлари қўмондонлари жавобгардирлар. Президент Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги, Миллий хавфсизлик хизмати, Ички ишлар вазирлиги ва Прокуратураси раҳбариятига бир ой муддат ичида ҳарбий хизматчилар ўртасида низомга зид муносабат ҳолларининг хизмат текшируви тартиблари тўғрисида Низом тайёрлаш ва уни тасдиқлаш учун тақдим этишни топширди. Ўзаро муносабатларда низомга зид ҳар бир ҳолат учун ҳарбий қисмлар ва бўлинмалар командирларини жиноий жавобгарликка тортишгача бўлган шахсий жавобгарлиги Низомда белгиланади.

Ҳарбий қисмларда соғлом ахлоқий муҳитни яратиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитасига «Камолот» Ёшлар жамғармаси ва Мудофаага кўмаклашувчи «Ватанпарвар» жамияти билан ҳамкорликдаги ўз фаолиятларида ҳарбий хизматга чақирилувчилар ва ҳарбий хизматчилар ўртасида тарбиявий ишларни яхшилашга алоҳида эътибор қаратишлари тавсия этилди. Бунинг учун Хотин-қизлар қўмитаси қошида доимий фаолият кўрсатувчи комиссия тузилади.

Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги, Миллий хавфсизлик хизмати ва Ички ишлар вазирлигига ушбу комиссия ўз фаолиятини амалга ошириши учун зарур шароит яратишга кўрсатма берилди.

Сурхондарё вилоятининг «Оқтош» чегара постида ҳарбий хизматчиларни ҳалокатга олиб келган фожиали воқеа муносабати билан ушбу ҳодиса сабабларини пухта ўрганиш учун комиссия тузилди. Комиссия икки ҳафта ичида Ўзбекистон Республикаси Президентига ўз иши натижаларини тақдим этиши лозим.

Ҳарбий интизомни бўшаштириб юборганлиги, ўқ отиш қуролларини сақлаш ва улардан фойдаланиш қоидаларини бузганлиги ва бу жуда оғир оқибатга олиб келганлиги учун ушбу ҳарбий қисм қўмондонлигига нисбатан жиноий жавобгарликка тортишгача бўлган ўта қаттиқ чоралар кўрилади.

ОЛИЙ МАЖЛИС ДЕПУТАТЛАРИ САЙЛАНДИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси бўшаб қолган ўринларга Олий Мажлис депутатларини сайлаш бўйича 1998 йил 15 февраль куни ўтказилган сайлов натижаларини кўриб чиқди.

Сайлов 16 та округда ўтказилди. Жумладан, Тошкент шаҳридаги 17-Самолётсозлар округида овоз беришда сайловчиларнинг 89,3 фоизи иштирок этди.

Марказий сайлов комиссияси сайлов барча округларда Қонун талабларига мувофиқ ўтганини қайд этди.

Марказий сайлов комиссияси овоз бериш натижалари тўғрисида тегишли округ сайлов комиссиялари тақдим этган ҳужжатларни кўриб чиқиб, «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги Қонуннинг 11 ва 46-моддаларига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайланган депутатларни рўйхатга олиш ҳамда сайланган депутатлар рўйхатини республика ва тегишли маҳаллий матбуот органларида эълон қилиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Жумладан, Тошкент шаҳридаги 17-Самолётсозлар округидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати этиб номзоди Ўзбекистон Халқ демократик партияси томонидан кўрсатилган, 1941 йилда туғилган, «Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси» давлат акционерлик жамиятининг бош директори лавозимида ишлаётган Вадим Петрович **Кучеров** рўйхатга олинди.

Фармон ва ижро

ДОЛЗАРБ МАСАЛАГА БАҒИШЛАНДИ

БУГУН

Собир Раҳимов тумани ҳокимлиги ва «Ёшлик» талабалар шаҳарчаси ҳамкорликда Мирзо Улуғбек номидаги Тошкент Давлат университети маданият саройининг кичик залида Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонларини бажариш ва ижро этиш бўйича тадбирларни такомиллаштиришга бағишланган «Президент Фармонлари — амалда» мавзуидаги семинар-кенгашни ўтказди.

Анжуманда «Таълим тўғрисида»ги Қонун ва кадрлар тайёрлаш Миллий дастури хусусида атрофлича фикр-мулоҳазалар билдирилди. Жумладан, кадрлар тайёрлаш Миллий дастури ва унинг хусусиятлари, ижодкор ёшларни қўллаб-қувватлашнинг асосий йўналишлари, таълим тизимидаги имтиёзлар ва имкониятлар, малакали педагог кадрлар тайёрлаш — замон талаби мавзуига бағишланган маърузалар анжуман қатнашчиларида қизиқиш уйғотди. Республикамизнинг таниқли олимлари юқоридаги мавзулар бўйича маърузалар қилишди.

(Ўз мухбиримиз).

Ҳуқуқ

ОИЛА КОДЕКСИ ЛОЙИҲАСИ МУҲОКАМАДА

Ҳуқуқий маърифат-тарғибот маркази ходимларининг пойтахтимиздаги Қашқар маҳалласи аҳли билан учрашуви оиланинг жамиятда тутган ўрни мавзуига бағишланди. Унда марказ мутахассислари Оила кодекси лойиҳасининг моҳияти, ундаги янгиликлар, оила даромади, уни тақсимлаш, бола тарбиясида ота-она ибрати каби мавзуларни ёритдилар.

Суҳбат самимий тарзда, жонли мулоқот руҳида ўтди. Айниқса, оила хусусидаги маъруза, унда келтирилган ҳаётий мисоллар учрашув қатнашчиларида катта қизиқиш уйғотди, баҳс-мунозараларга сабаб бўлди.

Манзура РИЗАЕВА.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI INV. №

ТАБИАТ ВА ИНСОН

№ 2 (74) Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг саҳифаси

Номи тилларда достон бўлган она шаҳримиз Тошкентнинг ҳудудида 550 йирик ва ўрта, 2 мингдан зиёд кичик ва ўрта, қўшма корхоналар мавжуд. Улар ўз фаолияти давомида табиатга озми-кўпми таъсир кўрсатадилар, айниқса, сувга зарарли моддалар, оқавалар ташлашга кўпинча асосий манба бўладилар. 210 корхона бевосита шаҳримизнинг очиқ сув ҳавзаларини тўғридан-тўғри ифлослантиради. Сувларнинг мусаффолигига улар қанчалар таъсир кўрсатишини шарҳлаб ўтиришимизнинг асло ҳожати йўқ. Шу сабабли ҳам қўмитамиз ходимлари зиммасида қанчалар масъул вазифалар турганлигини ҳис қилиш қийин эмас.

Сарҳисоб

ҲАЁТНИНГ МУСАФФО ТОМИРЛАРИ

Ўтган йилга бир назар солсак, кўплаб жарималарга, фаолияти тўхтатиб қўйилган корхоналар, ташкилотларга, лоқайдлигу беparволикларга дуч келишимиз мумкин. «Паркентсувқурилиш», «Сергелитемир-бетон маҳсулотлари заводи» ҳиссадорлик жамиятларининг карьерлари фаолиятининг тўхтатилиши, айниқса, ачинарлидир. Шундай қудратли корхоналар наҳотки имконият тополмаган. Айниқса, «Тошкент трактор заводи» давлат ҳиссадорлик жамияти, «Автотеххизмат», «Садаф», «ЭКОБД» ҳиссадорлик жамиятларида, 243-фуқаролар авиацияси заводида табиат муҳофазаси қонун-қоидалари энг кўп марта бузилганига ишонгиси келмайди кишининг. Ўтган йили йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш учун 2780 марта йўл-йўриқлар бердик. Улардан 2556 таси бажарилди.

Ўтган йилнинг яна бир эътиборли томони шундаки, биз экологик билимларни аҳоли, айниқса, ёшлар ўртасида кенг ёйишга катта эътибор билан қарадик. Хусусан, сув ҳавзаларининг покизалигига жиддий киришдик. Режалаштирилган 105 тадбир шаҳримиз қон томирлари бўлган ариқлар, каналлар, дарёларнинг тозалигига бағишланганди. Афсуски, ундан 65 таси тўла-тўкис бажарилди, холос. «Тошқишлоқмаш» ҳиссадорлик жамиятидаги йилига Салор каналига 83 минг кубометр оқава ташлайдиган, Чирчиқ дарёсига йилига 16 минг кубометр оқава ташлайдиган «Сергели керамика ва қурилиш материаллари» ҳиссадорлик жамиятларидаги манбалар бартараф этилгани сезиларли ютуқларимиздандир. Шаҳар канализациясига тушадиган 25 минг кубометр оқава ҳам барҳам топди. Буларнинг ҳаммаси айланма сув таъминоти тизимининг ишга туширилиши шарофатидандир. Оқибатда 338 минг кубометр ичимлик сув тежаб қолинди. Энг қувончлиси 53,5 километр ҳажмда янги канализация тармоқлари фойдаланишга топширилди.

Яна бир яхши юмушимиз ўтган йил давомида ҳуқуқ-тартибот ходимлари билан яқиндан ҳамкорликда иш олиб борганимизда бўлди. Шаҳар прокуратураси билан биргаликда 88 корхона, транспорт прокуратураси билан ўн корхона, авиация прокуратураси билан уч корхона текширилди. Чора-тадбирлар белгиланди, айбдорлар тегишли суратда жазоланди. Худди шундай, санитария-эпидемиология станцияси мутахассислари, солиқ инспекцияси, санитария милицияси, шаҳар статистика бошқармаси ходимлари иштирокида ҳам рейдлар ўтказдик.

Бизни ҳамиша сувдан фойдаланувчиларнинг уни меъёрида сарфлаши қизиқтириб келган. Меъёр — бизнинг ишимизда энг асосий мезондир. Оқава сувлар, чиқиндилар, бошқа турли зарарловчи моддалар камайгани сабаб сувларимизнинг ифлосланиш даражаси анча пасайганини мамнуният билан хабар қиламиз. Яна бир муаммо бу ер ости сувларидан фойдаланиш масаласидир. Шу кеча-кундузда 205 та ер ости сувларидан фойдаланадиган «мижоз»лар бор. Улар асосан бу сувлардан маиший мақсадларда фойдаланадилар. Яъни ҳовли-жойларни суғоришда, тегишли техника воситаларини ювишда ва ҳоказо.

Сув ҳақидаги сўзларимизни истаганча давом эттиришимиз мумкин. Лекин энг муҳими бу 1998 йили қиладиган ишларимиздир. Ўтган йилда бажарган барча яхши ишларимиз ўзимизники. Бу йилги юмушлар ҳам ўтган йилдагидан оши бўлиши керак. Буни яхши тушунган қўмитамиз ходимлари қатъият билан ҳаракат қила бориб, кўзлаган мақсадга эришадилар. Умид қиламизки, ҳамшаҳарларимиз ҳам бизнинг сафларда бўладилар.

Алишер МУКСИНОВ,
Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг мутахассиси.

Рашид Бойтуллаев кўп йиллардан бери ўлкамиз тарихи ва унинг бой маданий меросини ўрганиш билан шуғулланиб келади. Вақтли матбуотда, айниқса «Тошкент оқшоми» газетасида унинг 150 дан ортиқ илмий-публицистик мақолалари эълон қилинган. Ўзбек комусининг еттита жилдига 89 та илмий мақоласи киритилган. Шу кеча-кундузда ойнаи жаҳоннинг «Ўзбекистоннинг Янги тарихи»га бағишланган кўрсатувларида бой ва қизиқарли материаллари билан фаол қатнашиб келмоқда. Унинг журналистик фаолиятига бу йил 40 йил тўлди.

Доимо изланувчан, тиниб-тинчимас жонкуяр, «Оқшом»нинг садоқатли мухбири Рашид Бойтуллаевнинг Наврўз айёмига бағишланган мақоласини эътиборингизга ҳавола қилмоқдамиз.

Ўлкамизга меҳнат ва гўзаллик даракчиси баҳор байрами — Наврўзи олам келяпти. Шоир куйлаганидек:

Қуёш тиғи авжга миниб ниҳоят,
Қитиқласа куртак бағрин эркалаб
Камалак рангига бўялиб ҳаёт,
Кўз ўнгимда қатра шабнам ялтираб,
Баҳор кезади.

Наврўз

ГУЛБАҲОРНИНГ ДОҲИЛ АЙЁМИ

Дарҳақиқат, сизни ва бизни, йигит ва қизни, ёшу кексани, хуллас барча ҳазрати инсонни навқиронлик, гўзаллик ва меҳнат шодиёнаси чорламоқда. Ҳадемай оламга жон кириб, борлиқни турфа чечакларнинг муаттар ҳиди тутиб кетади. Она табиат гўё янгидан туғилгандек. Бутун борлиқ, поёнсиз далалар, мевазору боғлар ўзгача либос кияди, ўзгача таровват касб этади. Сахий тупроқ бағридан типирчилаб энтикиб, майсалар униб чиқади. Шовиллаб оқаётган анҳор лабларидаги кўк ялпиз, тўда-тўда бўлиб очилган бинафшалар ҳар бир дилни мафтун этади.

Булар — Наврўзнинг оразы, гулгун чеҳраси, саодатли ўлкамизнинг жамоли. Дилларда бир олам қувонч, чеҳраларда табассум, умуман, ҳамма жойда шодиёналик, тўй-тантана, баҳор байрами. Уни бутун жонли мавжудот, бутун табиат орзиқиб кутади. Уни нур байрами, қалдирғоч парвози, шалдироқ сув овози ва тоғу далалар ясанган бахмал кўкат ҳамда чечаклар нози байрами ҳам дейдилар. Хуллас, бу кун олам гулгун либосга бурканиб, камалак рангида жилоланади.

Халқимизда жуда қадим замонлардан Наврўзни байрам қилиб келишган. Наврўз байрами ғоят қадимий ва оммавийдир. Уни Шарқ ва Ўрта Осиё халқлари қувноқ меҳнат, навқиронлик, бахтиёрлик рамзи сифатида ардоқлаб келмоқдалар. Ўнинчи асрда яшаб ижод этган тарихчи Абу Бакр Муҳаммад Ибн Жаъфар Наршахий ўзининг «Бухоро тарихи» асарида қадимги аждодларимиз 400 йилдан буён Наврўзни йилбоши сифатида сайил қилиб нишонлаб келаётганликларини қайд қилиб ўтаган.

Аслида Наврўз илми нужум қонуниятлари билан боғлиқ ҳодисадир. Негаки, 21 — 22 мартда кеча ва кундуз тенглашади, сўнгра кунлар аста-секин узаяди. Қуёш ҳамал буржига қадам қўяди. Бу кун янги йилнинг — ёшариш фаслининг бошланиши даври ҳисобланади. Ана шу кунни кўпгина халқлар, элатлар, шодух хуррамлик билан қадимдан байрам қилганлар. Ҳаммага маълумки, бу пайтда баҳорнинг илк нишоналари кўринади, сабзалар ниш уради, бинафша, бойчечак бўй чўзади. Чучмома, наргиз, лола-ю ёсуманларга навбат келади, турли-туман анвойи гуллар шамолқ-шамолқ очилади-да, димоғларни муаттар қилувчи хушбўй ҳидларни сочади. Офтоб бутун табиатни ўзининг илиқ нури билан қиш уйқусидан уйғотади. Янги меҳнат йили бошланади. Миришкор аждодларимиз ерга уруғ қадаш, деҳқончиликка кириш вақтини зўр эҳтирос билан кутиб олиб, унинг шарафига шодиёналар ташкил этганлар.

Қушлар хонишида дилрабо, жозибали ажиб дилкушо мусиқийлик авж олади. Бойчечак баҳорни муборакбод этиб, инсон йўлига чиқади. Қир-адирларда болаларнинг:

Бойчечагим аслдир.
Баҳор гўзал фаслдир, —

деган ашулалари жаранглайди. Лаззатли таомлар тайёрлашган. Хотин-қизлар хонадонларга тўпланиб сумалак пиширганлар, каллайи саҳардан сумалакни маҳалла бўйлаб уйма-уй улашиб чиқишган. Хонадонларда шира-шарбат тошиб, жағ-жағ, ялпиз ва бошқа гиёҳлардан пиширилган сомсалардан тановул қилишган. Бу худди Наврўз куни шодиёнасидан бошланиб, 15-20 кун давом этган.

Қизларнинг гул юзларида Наврўз гўзаллиги, йигитларнинг кўксида эса Наврўз севинчлари...

Боғлар безанди гулгун.
Кўрган бўлади мафтун.
Гул базмини қуриш-чун
Наврўзи олам келди.

Байрам кунлари кўм-кўк ўт-ўланлар билан қопланган тепаликларга, боғ-роғларга, сайилгоҳларга чиқиб, турли ўйинлар билан машғул бўлганлар, хушчақчақ суҳбатлашганлар. Кексаларга совға-саломлар улашиб, марҳумларни хотирлаганлар, ҳовли-жойларни орасталаб, яхши ният билан дарахт кўчатлари ўтқазишган.

Байрам кунлари хотин-қизлар тўпланишиб, энг яхши орзу-ниятларини ўртага солганлар, матал ва эртаклар айтишганлар, қиз ва келинлар ўсма ва сурма қўйишиб, мазмундор лапарлар, қўшиқлар ижро этганлар, доира чалишиб ўйинаганлар ва бир-бирларининг маҳоратларини синашганлар.

Аждодларимизнинг бу ажойиб анъанаси бизнинг кунларимизда замона талаби билан янгича мазмун касб этиб, уни ўтказиш доираси янада кенгайди. Меҳнат баҳори, ижод байрами тантанасига айланиб, унинг мазмуни бойиб бормоқда. Эндиликда Наврўз байрами ҳамманинг севимли байрами ҳисобланади. Бобокалонимиз, буюк мутафаккир олим Абу Али ибн Сино айтганидек, Наврўз — гулбаҳорнинг доҳил айёмига айланди.

Миришкор боғбонларимиз, уста деҳқонларимиз шу айём кунларида мўл ҳосил яратиш учун завқ-шавқ билан ишга киришмоқдалар. Бахт ва шодлик, мўл-кўлчилик ва фаровонлик тимсоли, гул фасли дилрабо Наврўзни хуш кутиб олайлик.

Рашид БОЙТУЛЛАЕВ,
санъатшунос.

Туманларда

ЯНГИЧА ЁНДАШУВ

Бу йил Акмал Икромов туманида ободонлаштириш борасида катта ишлар режалаштирилган. Турар жой бинолари, бошқа муассасалар учун зарур иморатлар қад ростлайди. Бир сўз билан айтганда 1998 йил ечилмаган муаммоларни ечиш, янгича ишлаш, меҳнат қилиш йили бўлади.

Қурилиш албатта яхши. Лекин таёқнинг икки томони бўлганидек қурилиш келтириб чиқарадиган кўнгилсиз ҳолатлар ҳам учраб турибди. Туманда тез тиббий ёрдам клиник шифохонасининг янги жарроҳлик корпуси томи ёпилмоқда. Барчага маълумки, уларнинг кўпчилиги битум билан қопланади. Лекин битумнинг қонун-қоидаси билан суюлтиришга 159-трест қурувчилари эътибор беришмаяпти: битум томда очиқ ҳавода эритиляпти. Тасаввур қилинг атмосфера ҳавосига қанча зиён етказилади. Ана шунинг учун ҳам прораб Руслан Жабборов 2250 сўм жарима тўлади. Бошқарувчи Тенгиз Камлов қатъий огоҳлантирилди. Улар бундай жазога парво қилишмади. Чорани такрорлашга тўғри келди.

Биз биргина ҳолни тилга олдик. Акмал Икромов туманида эса қурилишлар юксак суръатлар билан олиб борилмоқда. Барчасида экологик қонун-қоидаларга амал қилинмаса қандай аҳвол юзага келишини тасаввур этиш қийин эмас.

Акмал Икромов тумани азалдан сўлим табиати билан мафтункор бўлиб келган. Ўйлаймизки бу ердаги ўнлаб йирик саноат корхоналари, муассасалар, ташкилотлар экологик вазиятни мўътадиллаштириш борасида жон куйдирадилар.

Шокир БОҚИЕВ,
Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг ходими.

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти қошидаги саноат бизнес-инкубаторининг субъекти ҳисобланмиш «Ал-Тоҳир» масъулияти чекланган жамият томонидан экологик жиҳатдан тоза янги биогумус ўғитининг ишлаб чиқарилиши халқ хўжалигимиз ривожи учун кенг истиқболлар очиши шубҳасиз.

Тадбиркорлик

ЭКОЛОГИК ТОЗА ВА СИФАТЛИ

Шуни айтиш керакки, Калифорния Қизил ёмғир чувалчанги ҳаёт фаолиятининг маҳсули бўлмиш биогумус ер микрофлорасини тиклайди. У ерга солинганидан сўнг ҳам ҳосилдорликни оширади, ҳам қишлоқ хўжалик маҳсулотлари таркибида нитрат ва нитритларнинг сезиларли даражада камайишига олиб келади. Ҳозир ушбу ўғитдан фойдаланган ҳолда тажриба тариқасида етиштирилган помидор ва бодринг нафақат ширинлиги ва экологик жиҳатдан тозалиги, балки чиройли ташқи кўриниши билан ҳам фарқланмоқда ва бу унинг шаҳримиз бозорларида рақобатбардошлигини оширмоқда.

— Биогумус ўғитини ишлаб чиқариш технологияси органик чиқиндиларнинг Калифорния қизил чувалчанглари томонидан қайта ишланишига асосланган, — дейди «Ал-Тоҳир» МЧЖ раҳбари С. Санаев. — Бизнинг мутахассисларимиз чувалчангларни харид қилиш ва улар ўғитини чиқариш технологиясини ўзлаштиришга кўмаклашишдан ташқари, тадбиркорларга доимий маслаҳатлар ҳам бериб борадилар. Бунинг учун фирмамиз қошида Калифорния ёмғир чувалчангларини саноат даражасида кўпайтириш бўйича мутахассисларни тайёрлаш иши йўлга қўйилган ва селекция пункти ташкил этилган бўлиб, у йирик шохли қорамол, паррандачиликнинг турли хил органик чиқиндиларини қайта ишлашга мослаштирилган чувалчангларни кўпайтириш билан шуғулланади.

Кейинги пайтларда таркибида минерал ўғитлар миқдори кўпайиб кетганлиги сабабли қовун ва тарвузларни истеъмол қилиш ҳам маълум даражада инсон саломатлиги учун хавфли бўлиб қолди. «Ал-Тоҳир» фирмаси мутахассислари томонидан полиз экинларини ўстиришда биогумусдан фойдаланиш бўйича тадқиқотлар эса жуда ажойиб натижаларни кўрсатди: қовун ва тарвузлар таркибидаги нитрат ва нитритлар миқдори йўл қўйиладиган меъёрлар даражасидан ўн баробар кам чиқди.

«Ал-Тоҳир»нинг республикамизга хорижий инвестицияларни жалб этиш борасидаги фаолиятлари ҳам диққатга сазовор. Жумладан, россиялик тадбиркорлар билан мустаҳкам ҳамкорлик алоқалари ўрнатилди. Италиянинг ўғитлар савдосига ихтисослашган «Агрикола Интернационал» фирмаси ҳам ўзбекистонлик тадбиркорлар билан ҳамкорлик қилишга интилмоқда. Ҳозирда Италияга 360 тонна ўғитни экспорт қилиш юзасидан тайёргарлик ишлари кетмоқда.

«Ал-Тоҳир» мутахассислари ҳозир паррандачилик фермаси чиқиндиларини қайта ишлаш учун ўсимлик қўшимчалари сифатида чиқиндиларга қўшиб юборилаётган тўкилган барглардан фойдаланиш устида ишламоқдалар.

Даврон НУРМАТОВ.

Қишнинг охирги қори. Ҳадемай у биллур сувга айланадию ер бағрига сингади.
Рустам Шарипов олган сурат.

Мамлакатимизда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш билан экологик мувозанатни сақлаб туриш ҳамда табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш инсоният тараққиётида энг муҳим вазифа деб қаралмоқда.

Муносабат

МАСЪУЛИЯТНИ ОШИРАЙЛИК

Тошкент шаҳрида 2,5 миллионга яқин аҳоли истиқомат қилади. Табиийки ҳар куни шаҳарда юз тонналаб турли хил чиқиндилар ҳосил бўлади. Бундан ташқари атмосфера ҳавосини минглаб транспорт воситалари, бир қатор заводлар ва ишлаб чиқариш корхоналари ифлослантириб атроф-муҳитнинг мусаффолигига путур етказмоқда. Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси жамоаси билан экологик фаоллик ва масъулиятни ошириш йўлида мунтазам равишда иш олиб бормоқда. Шаҳардаги барча туманларда табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси давлат нозирлиги ташкил этилган бўлиб, улар томонидан атмосфера ҳавосининг софлигини сақлаш, сувдан тўғри фойдаланиш, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш, транспорт ва аҳолидан чиқадиган маиший чиқиндиларни ўз вақтида зарарсизлантиришни қаттиқ назорат остига олмоқдалар.

Ҳозирги кунда шаҳримизда 537 ташкилот, корхона ва муассасалар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси томонидан ҳисобга олинган. Улардаги экологик ҳолат ойма-ой таҳлил қилиб борилмоқда. Шунингдек шаҳардаги барча мактабгача тарбия муассасалари, мактаблар, ўрта ва махсус билим юртлари, олий таълим муассасалари билан ҳамкорликда иш олиб борилмоқда. Хусусан экологик тарбияга катта эътибор берилиб, юзлаб экологик мутахассислар тайёрланмоқда.

Аҳоли ўртасида экологик тарғибот ишлари тобора кенг кўламда олиб борилмоқда. Айниқса, маҳалла қўмиталари ва уларнинг фаоллари билан ишларимиз диққатга сазовордир. Ўтган йили 5 марта телекўрсатувларда, 20 га яқин радио эшиттиришларда кўтарилган долзарб мавзуларимиз ўз самарасини бермоқда. Булардан ташқари турли мавзулардаги экологик анжуманлар, очиқ дарслар беиз кетмаётир.

Аҳолини экологик нуқтаи назардан баркамол қилиб тарбиялашда корхоналар, ташкилотлар, барча ўз-ўзини бошқарувчи маҳалла қўмиталари яна ҳам кўпроқ жонкуярлик намуналарини кўрсатишлари керак. Ана шундагина бизга келажагимиз учун табиат инъом қилган тоза сув, мусаффо ҳаво, унумдор тупроқ, обод Ватан кундан-кунга яшнаб бораверади. Айни пайтда соғлом авлодимиз ҳам камол топади.

Эрмўмин ЧЎПОНОВ,
Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси илмий техникавий тараққиёт ва экологик ахборот бўлими бошлиғи.

Танловлар

КЕЛИНЛАР ИЧРА ҒОЛИБ ШАҲНОЗА

Юртимизнинг гўзал удум ва анъаналари, миллий қадриятлари бой ва ранго-ранг.

Айниқса, ўзбек келинчакларининг оила қуришга ҳар жиҳатдан тайёрлиги, уларнинг одоби, ибоси, қолаверса, нозик жуссасида шунчалик гўзаллик, билим ва маҳорат жо бўлганки буни кўз-кўз қилмай иложи йўқ.

Карнай-сурнайларнинг садоси билан,
Сўлим Тошкентнинг сабоси билан,
Шу уйга муҳаббат вафоси билан,
Қадам қўйдинг, изинг гулларга тўлсин,
Келинжон, оқ либос муборак бўлсин.

Аввал хабар бериб ўтганимиздек, Оила йили муносабати билан Республика «Олтин мерос», «Маҳалла», «Соғлом авлод учун» жамғармалари ташаббуси билан ўтказилаётган «Энг ибратли келинчак» республика кўрик-танловининг Тошкент шаҳри бўйича якуний босқичи бўлиб ўтди. Шу куни Ҳамза номидаги ўзбек Давлат академик драма театри биноси кун давомида танлов иштирокчилари ва томошабинлар ихтиёрига берилди. Бу ерда мазкур танловнинг шаҳримиз туманлари мусобақаларида ғолиб чиққан энг намунали оилаларнинг иболи, қадриятларимизни эъзозлайдиган, урф-одатларимизни яхши биладиган турли касб эгалари бўлган ўн бир нафар зукко келинчаклари шаҳар биринчилигида ғолиб чиқиш учун беллашдилар.

Келинчакларнинг билим ва маҳоратларини Ўзбекистон халқ шоираси, «Саодат» журналининг бош муҳаррири Ойдин Ҳожиева раислигидаги ҳайъат аъзолари, жумладан Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби, профессор Лола Хўжаева, Ўзбекистон халқ артисти Рихси Иброҳимова, шаҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Мариям Содиқова, адлия бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, ФХДЁ бўлимининг мудири Гулнора Имомжонова, «Маҳалла» хайрия жамғармаси Тошкент шаҳар бошқаруви раисининг ўринбосари Муборак Юнусхўжаева ва шаҳар «Экосан» жамғармаси раиси ўринбосари Шарофиддин Исломовлар холис баҳолаб боришди.

Иштирокчилар «Оилада келиннинг ўрни, тутажак мавқеи қандай бўлиши керак?», «Бугунги келинлар бурунгиларидан қай жиҳатларига кўра ажралиб турадилар?» ва шу каби саволларга имкон қадар амалий жавоб қайтаришга ҳаракат қилишди. Шу мақсадда келинчаклар дастлаб «Келинлар ташрифи» шарти бўйича чиқиш қилишди. Унда беллашувчилар ўзлари ҳақида маълумот бердилар. «Келинлар вазифаси ва бурчи» шартида келинчаклар қайнона-қайноталарига ҳурмат-эътиборларини, турмуш ўртоқларига вафо-садоқатларини, фарзандларига меҳр-муҳаббатларини, уй-рўзғор тутишга, меҳмон кутишга, пазандалик ва чеварликка доир таржрибаларини намоён этдилар. Навбатдаги «Савол-жавоб» шартида беллашувчилар биттадан конверт олиб, ундаги юртимиз тарихи, маданияти, миллий урф-одатларимиз, анъаналаримиз, тиббиёт ва ҳуқуқ соҳалари бўйича берилган саволларга жавоб қайтардилар. Сўнгги шартга кўра келинчаклар рақсга тушиш, қўшиқ куйлаш, ёддан шеър ва монологлар ўқиш борасидаги истеъдодларини синовдан ўтказдилар, ўзлари тайёрлаб келган саҳна асарларини қайноналари ҳамкорлигида ижро этдилар, одоб-ахлоққа, маънавиятга, болалар таълим-тарбиясига оид фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашдилар.

Ниҳоят орзиқиб кутилган дам — кўрик-танлов ғолибларини эълон қилиш бошланди.

Ҳакамлар ҳайъатининг хулосасига кўра ғолиблик учун курашган келинчаклар орасидан Яккасарой туманидаги «Тепа» маҳалласида истиқомат қилувчи энг намунали оиланинг лобар келинчаги Шаҳнозахон Йўлдошева «Энг ибратли келинчак» кўрик-танловининг ғолиби деб эълон қилинди. Унга ғолиблик нишонаси сифатида келинларнинг миллий либослари кийдирилди. Шунингдек, унга бош ҳомий — Тошкент шаҳар «Наврўз» хайрия жамғармаси томонидан рангли телевизор совға қилинди.

Иккинчи мукофот Шайхонтоҳур ва Акмал Икромов тумани келинчаклари — Муфаззалхон Пўлатова ва Салтанатхон Жўраевага насиб этди. Ғолибларга «Маҳалла» хайрия жамғармаси томонидан ажратилган магнитофонлар тақдим этилди.

Чилонзор туманидан Сайёра Холиқова, Юнусобод туманидан Дилоромхон Маҳмудова ҳамда Бектемир туманидан Ўғилой Мадусмоновалар учинчи ўринга лойиқ деб топилиб, «Экосан» халқаро жамғармаси шаҳар бўлимининг биллур гулдонлари билан мукофотландилар. Шунингдек, Мирзо Улуғбек, Ҳамза, Собир Раҳимов, Миробод ва Сирғали туманларининг келинчаклари Нодира Умарова, Гўзал Саъдуллаева, Умида Назруллаева, Озода Парпибоева ва Раъно Юсуповалар ҳам кўрик-танловнинг энг фаол иштирокчилари сифатида мукофотландилар.

Сўнгра мукофотлаш навбати кўрик-танлов ҳомийларига берилди. «Соғлом авлод учун», «Олтин мерос», «Меҳр-шафқат ва саломатлик» ҳамда «Камолот» ёшлар жамғармалари шаҳар бўлимлари томонидан ажратилган совғалар топширилди.

Кўрик-танлов ғолибларига ва беллашув қатнашчиларининг ҳар бирига Тошкент шаҳар хотин-қизлар қўмитасининг Фахрий ёрлиғи берилди.

Шунингдек, ҳомийлар бўлмиш шаҳар касаба уюшмалари кенгаши, «Юлдуз», «Тоштўқимачи», «Қизил тонг», «Шарқ гули», Тошкент чинни заводи ҳиссадорлик жамиятлари ва адлия бошқармаси ҳам иштирокчиларга ўз совғаларини топширдилар.

Шу куни шаҳар савдо, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ва халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқариш департаменти томонидан озиқ-овқат маҳсулотлари савдоси ташкил этилди.

Кўрик-танловда республика хотин-қизлар қўмитаси раисининг ўринбосари Диловар Қобулова иштирок этди.

Биз фурсатдан фойдаланиб кўрик-танлов ташкилотчилари ҳамда иштирокчилари билан суҳбатда бўлдик.

● **Фарида АБДУРАҲИМОВА, Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари, шаҳар хотин-қизлар қўмитаси раиси, ташкилий қўмита раиси:**

— Бўлиб ўтган танловдан кўзда тутилган мақсад, аёлнинг оиладаги, ижтимоий ҳаётдаги ўрнини кўтариш, ёш авлодни соғлом ва баркамол тарбиялашда уларнинг экологик маданиятини юксалтириш ва шу каби бир қанча масалаларни ҳал этиш эди. Бугунги иштирокчиларимиз кўрик-танлов низомида кўзда тутилган барча шартлар бўйича ўз маҳоратларини жуда чиройли намойиш этдилар ва шу ерда ўтирганларнинг олқишига сазовор бўлдилар.

Барча қатнашчиларга, энг ибратли ва иболи деб топилган келинчакларимизга Оила йилида бахт-саодат, тинчлик-хотиржамлик ва омад тилайман.

● **Ойдин ҲОЖИЕВА, Ўзбекистон халқ шоираси, ҳайъат раиси:**

— Оила йили деб эълон қилинган ушбу йилда оилаларни мустаҳкамлаш, ҳамжиҳатликда келажагимиз пойдеворини яратувчи етук фарзандларни тарбиялаш, вояга етказиш ҳар биримиз учун ҳам қарз, ҳам фарздир. Мазкур йилда азалий урф-одатларимиз, анъаналаримиз, қадрияларимиз тикланиб, сайқалланиб боришига умидвормиз. Бунда бугунгидай танловлар яқиндан ёрдам беради. Бугунги келинчакларимиз бири-биридан гўзал, ширин сўз. Истардимки, улар доимо шундай назокатли ва латофатли бўлиб юрсинлар.

● **Шаҳноза ЙЎЛДОШЕВА, кўрик-танлов ғолиби:**

— Бугунги қувончимнинг чеки йўқ. Бир неча ойлик изланишларим ўз самарасини берди. Оилам олдида, айниқса мени ушбу танловга тақдим этган маҳаллам олдида юзим ёруғ бўлди. Бугун мен ушбу танлов орқали янги дугоналар орттирдим, кўп нарсалар ўргандим.

Маъмура РЎЗИЕВА.

СУРАТЛАРДА: «Энг ибратли келинчак» республика кўрик-танловининг Тошкент шаҳри бўйича якуний босқичидан лавҳалар.

Рустам Шарипов олган суратлар.

Ўзбек адиблари — «Оқшом» учун

ШУКРУЛЛО,
Ўзбекистон халқ шоири

ТИРИК РУҲЛАР

(Романдан парча)

(Давоми. Боши газетанинг ўтган сонида).

— Шунинг учунки, сен битта одамга, менга ёвузлик қилдинг. Бу ёвузлик эмас, бу жаҳолат. Нодонлик. Буни кечириш мумкин. Аммо, кўпчиликка, — ...лекин у Убайдуллонинг гапининг давомини эшитишга ҳам қаноат ҳосил қилмай, нимадир демоқчи эди, ўзининг фикрини исботлаш учун кўнглида сақлаб, тўлиб турган, ниҳоятда жиддий далилларни, рад этиб бўлмас мисолларни бирма-бир айта бошлади.

— Сизларда, рус темирйўлчилари иш ҳақларини оширишни талаб қилиб, иш ташлайдилар. Уларда бу эрк бор! Рус кончилари ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилиб намойишга чиқадилар. Бунга эришдилар! Биз Туркистон халқлари-чи! Хўш, бизларда кон йўқми? Бизларда ҳам конлар бор, аммо эгалари келгинди руслар! Бизларда темир йўллар йўқми? Бор! Аммо хўжайин кимлар? Руслар. Бизда бепоён пахта далалари ҳам бор! Далалар, пахтазорлар бизники, меҳнат биздан, аммо ҳосил соҳиблари ким? Рус тўралари! Бу талончилик эмасми? Талончиликни бизда ўғирлик дейдилар. Хўш, бировни ҳалол молини ўғирлаш, ёвузлик эмасми? Бу жаҳл ёки нодонлик натижасида бир одамга урилган шапалоқ эмас! Бу онгли зулм.

Руслар ўз подшоларига, ўз юртларида туриб исён кўтармокдалар. Ё Аллоҳ!.. Ахир улар бизлар каби кимларнингдир мустамлакаси эмаслар-ку! Улар биз — Туркистон халқларидек хўрланиб, таланган эмаслар-ку! Руслар бизлардек эрксиз, таланган бўлганларида, худо билади, бундай мустамлакачи подшолар бошига руслар не кунларини солмасдилар!

Биз туркистонликларга Худо тўзим берсин!

Бойлоқда узоқ турган ит ҳам бир кун қутуради. Туркистон халқлари ахир, инсон-ку! Лекин рус империяси назарида-чи? — Убайдулло Туркистон халқларига сарт деган ном қўйиб, ит билан тенглаштирилганларини ҳам айтмоқчи бўлди-ю ғазабдан ўзини тийди.

Убайдуллонинг бу далилларига рус ҳамкасби қаноат ҳосил қилмагандек нимадир демоқчи эди, дарғазаб Убайдулло Русия подшолари келтирган офатларни исботлаш мақсадида қоғозга тушириб қўйган эканми, чўнтагидан олиб қалаштириб ташлади:

— Туркистон миллий марказларидан бириси, ул Русияда мусулмон энг кўп бўлғон ўлка Туркистондир. Мусулмонлар бутун аҳолининг юздан тўқсон бешини ташкил этардилар. Туркистон халқининг 50 процентлиғи мусулмондан бошқа миллатдир. Шул сабабли Туркистонни соф мусулмон ўлкаси деб санарға ва шул сабабдан анга эътибор этарға тегишлимиз.

Ҳозирга қадар Туркистон рус маъмурлари учунда, рус сармоядорлари учунда зўр бир соғимли сигиргина эди. У кишиларнинг Туркистонга нечук этиб истеъфода қилурларини сўйлаб турмайман, бир мисолгина келтираман, шундан англарсизки деб билам.

Туркистоннинг энг кўп етиштурғон нарсаси — момиқ. Бу нарса бутун Русия мамлакатинда Туркистондагина ўсади. Момиқ бутун дунёга керак нарса. Ҳозирги сўғиш чоғинда унга эҳтиёж тағинда ортиб тушди... Олдинги вақтда Америка момиғининг Русияга пути 18 сўмдан келтирилар эди. Туркистон момиғи эса ҳозирги вақтда ҳар нарсанинг баҳоси 3—4 ортган чоқда-да такса бўйинча пути 7—11 сўмда тебраниб туради. Бутун Туркистон йил сайин 10—12 миллион пут момиқ чиқорғонда Туркистон деҳқонлари бу такса орқасинда йил сайин 100 миллион сўм йиғадилар демакдир. Мана Туркистон деҳқонлари йиғган 100 миллион сўм ақча, рус сармоядорларининг қиссасига киради. Руслар Туркистондан шу қадар фойда этгани ҳолда, Туркистонга бунинг баробарига ҳеч бир нарса бермайдилар... бу ёвузлик эмасми?

Ушбу далилларни келтирган Убайдулло баҳслашаётган дўстларига:

— Мана энди адолат билан хулоса чиқаринг! Бу нимага киради? Ёвузликми, талончиликми, қароқчиликми? Зулмми? Азизим, бу Сиз айтгандек бир одамни шапалоқлаб уриш эмас. Бу бутун бир халқни талаш! Зўравонлик-ку! Бу зўравонликкина эмас, ваҳшийлик-ку! Бу қандай ёвузликдан кам! Бунга ҳам индамаслик керакми? Толстой бу маънода айтмаган бўлсалар керак! — деди.

Убайдуллонинг империянинг зулми ҳақида келтирган далиллари рус дўстига ёқмади. Татар ўйга толиб қолди. Убайдулло рус дўстининг шовинистик қарашларини илгариларидан сезгани учун у билан баҳслашишни ортиқча деб билиб, бир вақтлари ака-ука ўртасида бўлган можаро вақтида айтган ҳикматни эслаб, ўшанга амал қилишни лозим топди.

Кунлардан бир кун қандайдир масала устида ака-ука тортишиб қоладилар. Уларнинг баҳсига қулоқ солиб турган отаси Асадулло махсум ўзининг севикли фалсафасини айтади:

— Баҳс — андан келур нахс!

— Тўғри, — деб жавоб қилган Убайдулло. — Агар баҳс, бемаъни тортишувга сабаб бўлса, нахс бўлади. Мабодо баҳс, ўз манфаатини кўзлаб, манманликка ўтса, унда ҳам, Сиз айтгандек нахсга айланади.

Ўғлининг бу жавобидан қаноат ҳосил қилган ота:

— Балли, — деб унинг фикрини тасдиқлади.

Убайдулло ҳуқуқшуносликни, аниқроғи адвокат бўлишни ҳавас қилган кунлариданоқ, бу касбда хато қилмаслик учун биринчи омил «адолат — бетаъма ҳукм чиқаришда» бўлиб, бунинг асосий пойдевори эса далиллар, ҳужжатлар деб кўнглида қаттиқ тугиб олган эди. Бугун ҳам шунга қатъий амал қилган Убайдулло Лев Толстой билан ораларидаги фикрий зиддиятга аниқлик киритиш ва атрофдагиларнинг таъналаридан қутулиш, улар олдида ўз ҳақлигини исботлаш, Толстой қай маънода айтганлигини аниқлаш учун Самарада яшаган вақтидаёқ Лев Николаевич Толстойга хат билан мурожаат этишга аҳд қилади.

Бу вақтларда Лев Толстой ўз асарлари билангина эмас, бир шахс сифатида ҳам дунёга ном чиқарган эди. Ҳали у тириклигидаёқ еб-ичиши, ҳатто кийинишигача «Толстовшина», «Толстойчилик», «Толставка», «Толстойча кийиниш» деган атамалар билан эл оғзига тушиб қолган эди.

Эмас, осон бу майдон ичра кирмоқ,
Низомий панжасига панжа урмоқ.
Керак шер олдида шер жанги
Агар шер ўлмаса, бори паланги.

Ҳа, шер панжасига панжа урмоқ учун шер бўлмоқ керак. Толстойдек буюк оламшумул одамнинг фикрига унчалик қўшилолмайман, дейиш учун... Оҳо! Инчунин унга мактуб ёзиш, бу ҳавас эмас! Журъат қилишнинг ўзи ҳам етарли бўлмайди.

Унинг эътиборига муносиб бўлиб, ундан жавоб олишга ҳам ишонган бўлишинг керак эди. Чунки, Лев Толстой билан бу масалада беҳисоб одамлар баҳслашган бўлишлари, мактублар ёғилганига шубҳа йўқ. Албатта, буни Убайдулло билмай иложи йўқ эди. Унга мактуб ёзиб, у билан баҳслашишдан илгари, туркистонлик бир «сарт» хат ёзиб валдирабдида, деб эътибор бермай, ташлаб юбориши мумкинлигини ҳам ўйлаган бўлиши керак эди.

Албатта, туркистонлик бир мусулмон томонидан ўрис тилида ёзилган хатидаги ҳар бир ифода, ҳар бир ўринли сўз 80 ёшли Толстой қалбини жунбушга келтириб, ҳайратлантирмаганида эди, асло-асло, жавоб хати ёзишни ўзига муносиб кўрмаган бўларди! Унинг кейинчалик ёзган хати рус зиёлилари, айниқса, чор охранкаси орасида овоза бўлиб, Убайдуллонинг бошига фалокатлар ёғдирди. Толстойга ёзган хати сабаб бўлиб рус давлатининг маҳфий ташкилоти Убайдулло Асадуллохўжаевни рус империяси учун энг хавфли одам, деб эълон қилади. Ҳатто, Туркистон вилоятидаги махфий ташкилотларига у ҳақида ва унинг яқинлари ҳақида маълумотларга эга бўлиш, улардан огоҳ бўлиш ҳақида телеграммалар юбора бошлади. Шу даврдан Убайдуллонинг бир умрлик фожиаси бошланади.

(Давоми 4-бетда).

Тарбия

ЖАМОАТЧИЛИККА ТАЯНИБ

Мустақил давлатимиз иқтисодиёт, маърифат жиҳатидан жаҳон талаблари даражасига кўтарилаётган ҳозирги шароитда ёш авлод тарбияси алоҳида аҳамият касб этиб, жамоатчилик ишига айланмоқда.

Шунинг учун айнан давлат ва жамоат ташкилотларидан халқ таълими бўлими, «Камолот», «Маҳалла» жамғармалари, соғлиқни сақлаш бўлими ва бошқалар зиммасига ўсаётган ёшларнинг тарбияси, уларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, масъулиятни билган ҳолда маънавий баркамол қилиб тарбиялаш юклатилган.

Бизнинг Собир Раҳимов тумани халқ таълими бўлимида ёшлар тарбияси жамоат ташкилотлари ҳамкорлигида олиб борилмоқда. Жумладан, жамоатчилик ҳамкорлигида ўтган йили ноябрь ойида Беруний ва Чиғатой-Оқтепа маҳаллалари ўртасида «Менинг маҳалламда яшаш яхши» кўрик-танлови ўтказилди. Унда 249-, 261-мактаб жамоалари фаол қатнашдилар. Бундан ташқари туман прокурори Э. Абзалов билан тузилган шартномага асосан барча мактабларга жадвал асосида прокуратура ходимлари бириктирилиб, узлуксиз ҳуқуқий мавзуларда давра суҳбатлари ўтказилмоқда.

Туман халқ таълими бўлими жамоатчилик ҳамкорлигида йил давомида «Меҳржон», Абдулла Қодирий боғида сайиллар, миллий ўйинлар, спорт мусобақалари, байрамлар ўтказди. Туман миқёсида «Экология ва келажагимиз» кўрик-танлови уюштирилиб, 1-ўринни 242-мактаб, иккинчи ўринчи 249- ва учинчи ўринчи 191-мактаблар эгаллади. 29-мактаб жамоаси Хислат маҳалласи билан ҳамкорликда эрк куйчиси Абдулҳамид Чўлпоннинг 100 йиллигини катта тантана билан нишонладилар. Бундан ташқари туманда «Сиз қонунни биласизми?» кўрик-танлови жадвал асосида барча мактабларда жамоатчилик ҳамкорлигида ўтказилмоқда.

1998 йил — Оила йили деб эълон қилинганлиги сабаб оилаларга эътибор кучаймоқда. Туман халқ таълими бўлими ўз ўрнида Оила йилига режа тузиб «Оилада бола тарбияси», «Оилавий муносабатнинг тиббий жиҳатлари» каби мавзуларда учрашув, давра суҳбатлари уюштирилмоқда. Бу йил режага асосан «Фарзанд — оила кўзгуси, «Оила ва аёл», Аҳмад ал-Фарғоний, Имом ал-Бухорий каби буюк зотларга бағишлаб адабий кечалар «Компьютер-шоу» кўрик-танлови, «Ёшлар тарбияси ва келажак», «Мусиқа ва маънавият» мавзуларида анжуман ўтказишга тайёргарлик кўрилмоқда. Бундан ташқари шаҳар наркология диспансери, туман соғлиқни сақлаш бўлими, ички ишлар бўлими, прокуратура ҳамкорлигида барча мактабларда суҳбат давралари жадвал асосида ўтказилмоқда. Бундан ташқари Ғалаба байрамига атаб «Сен Ватан ҳимоясига тайёрмисан?» мавзусида кўрик-танлов ўтказиш учун тайёргарлик кўрилмоқда.

Музайямхон ОДИЛОВА,
Собир Раҳимов тумани халқ таълими бўлими услубчиси.

Одобнома

ОЛҚИШ ОЛГАН ЙИГИТ

Ҳикоят, ривоят тарбиявий мавзудаги ҳаётий лавҳалар ёшларимизни янада оқил, ота-оналарига, каттаю кичикка меҳрибон, ўзгалар ҳақига хиёнат қилмайдиган, одил ва меҳнаткаш бўлиб вояга етишига ундовчи муҳим омиллардан бири ҳисобланади. Қуйидаги ривоят фикримизга далил.

Қадимда Нурмат дурадгор ва Ҳалима деган дастурхончи аёл бўлган экан. Бу эр-хотин доно, ширинсўз, бир-бирига меҳрибон ва кўмакдош эканлар. Маҳалладошларига ўз маслаҳатлари билан йўл-йўриқ кўрсатишаркан. Барчанинг ҳурматига сазовор бўлган оила кўп йиллардан буён фарзандсизликдан азият чекарди. Чол ўйлай-ўйлай мендан ёдгорлик бўлиб қолсин дея боғ барпо этибди. Орадан кўп ўтмай умид билан экилган олма, нок, гилос ва шафтолилар ҳосил бера бошлабди. Чол қани энди ўғлим бўлса-ю шу боғ унга қолса деб кўнглидан ўтказибди. Ва ниҳоят ўғил фарзандли бўлишиб, унга Олтмишбой дея исм қўйишибди. Фарзандлари болалигиданоқ зийрак ва ақлли бўлиб ўса бошлабди. Айниқса ўртоқлари орасида хушхулқлиги билан ажралиб турар экан. Бола таълим олиш билан бир қаторда отасидан дурадгорлик сирларини ҳам ўрганиб борибди. Олтмишбой вояга етиб, дурадгорлик ва боғбонлик билан қари ота-онасини боқа бошлабди.

Йил кетидан йил ўтиб, чол-кампир вафот этишибди. Улар жамғарган пулларини бир кишига бериб қўйишган экан. Ана шу пулларни омонат сақлаётган одам Олтмишбойга олиб келиб берибди. Аммо Олтмишбой ҳозирча пулим етарли, сизда тура турсин, дея қайтариб юборибди. Шундай қилиб ота-онасининг барча маъракалари ўтгач, отасининг ўртоғи пулни келтирибди. Бола ўша пулга озроқ пул қўшиб рисоладагидек от сотиб олибди. Кексаларни кўрганда отдан тушиб, улардан ҳол-аҳвол сўраш Олтмишбойга одат тусига айланибди.

Кунлардан бир кун Олтмишбой уйи яқинидаги чойхонада дам олаётган пайтда бир мўйсафид келиб, у билан бир пиёла чой ичгач: «Болам, шу атрофда оғайнимнинг ёлғиз ўғли яшар эди, у ҳатто томнинг қорини курашдан олдин, ота-онасини бошқа хонага кўчирар эди, ҳозир қаерда яшайди», деб сўрабди. Олтмишбой ўзини танитмай: «Отахон, сиз айтган одам анави уйда яшайди, борсангиз албатта топасиз», дея йўл кўрсатиб ўзи ҳам уйига қайтибди. Чол бироз фурсат ўтгач йигит кўрсатган хонадонга келиб уй эгасини танимабди. Бироз ўтиргач отахон ўз муддаосини, яъни йигитни куёв қилиш истаги борлигини, бир вақтлар йигитнинг отаси билан шунга келишганлигини, баён этибди. Олтмишбой чолнинг айтганларига, рози бўлиб, унинг қизига уйланибди. Отасининг қадрдон оғайниси энди унга ота ўрнида ота бўлиб, тинч-тотув ҳаёт кечиришибди.

Қиссадан ҳисса шуки, кимда ким оқил, ҳалол ва меҳнатсевар бўлса, эл олқишини олса, ҳурмат қозонади.

Абдулла ТОЛИПОВ.

Табассум

Кекса хоним бир уйни ижарага оляпти.

— Умид қиламанки, — деб мурожаат қилади хоним уй эгасига, — бу яқин ўртада ит бўлмаса керак.

— Йўқ, хоним, — деб уни тинчлантиради уй эгаси, — хотирингиз жам бўлаверсин.

— Жуда соз-да, аввалги турган жойимда овчарка бор эди. Тасаввур қиласизми, бу менинг бешта лайчамни нечоғлик безовта қилганди.

* * *

Бир уйда Дюринг деган бир хил фамилиялик икки киши яшарди. Уларнинг бири вафот этди, иккинчиси Африкага кетди.

Африкага кетгани манзилга етиб боргач, хотинига телеграмма юборади. Почтальон адашиб, уни бева Дюранга топширади. Бева телеграммани ўқиб, ҳушидан кетади. Унда ёзилган эди: «Эсон-омон етиб олдим. Теварак-атроф жазирама!».

* * *

Шаҳарда ҳамма ресторан ва магазинлар ёпилиб бўлган. Ичкилик излаб юрган Петерсон аллақандай одамга учрайди. У яшириб қўйган шишани кўрсатади.

— Эллик крон.

— Бўпти, бу ёққа бер.

— Агар яна истаб қолсанг, манави телефонга қўнғироқ қил.

Петерсон уйига келиб шишани очса, унинг ичида ичимлик эмас, сув. У қўнғироқ қилади. Уйқусираган аёл жавоб қилади: «Шаҳар водопроводининг навбатчиси эшитади».

* * *

Боши оғриб ухлаёлмаган хотини эрини уйғотади.

— Мен инқиллаб ётсам, сен қандай ухлайсан-а?

— Бўпти, бўпти, — деб жавоб берипти эри, — энди сен ухла, мен инқиллайман.

Гўзал ХОЛИҚОВА.

ТИРИК РУҲЛАР

(Романдан парча)

(Давоми. Боши 3-бетда).

Лев Толстойнинг «Ёвузликка қарши ёвузлик қилмаслик» ғоясига Убайдуллонинг эътироз билдириши, рус инқилобчилари, большевикларга маъқул келиб, Убайдуллони ўзларига ҳамфикр деб яқин билишларига сабаб бўлган бўлса, чор охранкаси эса Убайдуллони большевиклар билан ҳамкорликда шубҳа қилиб, уни таъқиб эта бошлайди.

Убайдулло икки ўт орасида қолади. Убайдуллонинг большевикларга ҳамкор, ҳамфикрликда айблаш бутунлай асоссиз эди. Чунки большевикларнинг Туркистон ўлкасига мустақиллик бериш масаласидаги айрим қарашлари, уларга нисбатан Убайдуллода ишончсизлик туғдирган эди. Бу жиҳатдан уни большевиклар қаторига қўшиб бўлмасди. Аммо чор империясига қарши эканлигига асло шубҳа қилмаса ҳам бўларди. Убайдуллонинг ўзи буни яширмас эди. Яширадиган ери йўқ эди. Чунки Убайдуллонинг дўсти ҳам, душмани ҳам фақат битта эди, Кимки, Туркистонга Истиқлол бериш тарафдори бўлса — ўша унга дўст, кимки бунга қарши бўлса — ўша унинг душмани бўлган.

— Истиқлолнинг душмани ким? Албатта, рус империяси! Бу фикрини орқасига чор айғоқчилари қўйилганига қарамай кишилар билан учрашувларда ҳам, гурунгларда ҳам айтаберганидан хабардор дўстларидан бири:

— Убайдуллохон, яхши, ёмон одам бор, ҳаммага дўст ким, душман ким, айтаверманг, — деса Убайдулло:

— Бу гапингизда ҳам жон бор! Тўғри, ёмон одамлар ўз манфаати учун миллат манфаатини сотадиганлар йўқ эмас. Лекин булардан қўрқадиган замонлар, оғизни боғлаб, яширин иш қиладиган даврлар ўтди. Яширин ишни жосуслар қилади, сир олиш учун. Лекин Николай подшони яширадиган сири қолгани йўқ-ку. Қани, айтингчи, унинг зулмини билмаган одам борми? Фақат Туркистон халқларига эмас, бутун дунёга аён бўлиб қолди-ку! Хўш, яна нимасини яшириш керак!

У ўзига ҳаддан ташқари ишонган, ҳақиқатга суянган, сўзидан тонмайдиган одам эди. «Икки букилиб, кулиб салом берадиган одамларни ёмон кўраман. Бундай одамлар нимадандир қўрқиб, мени қутқар деяётгандай кўзимга кўринади», — дейди Убайдулло. Унинг таъқиб остига олинишига ўзининг феъли, ундан ташқари «Адолат — ўз манфаатини ўйламай бетама, ҳукм чиқаришда» деган ақидага амал қилиши ҳам сабаблардан бири эди.

Убайдулло Самарада ўқишни тугатиб, адвокатлик шаҳодатномасини олгач, Ватанга қайтиш олдида тажриба ва бироз йўлга маблағ орттириш мақсадида бир адвокат сифатида айрим суд ишларини кўришга олади. Унинг «Адолат — ўз манфаатини ўйламай бетама ҳукм чиқаришда» деган ақидага амал қилиши, адвокатлик фаолиятининг бошлаган биринчи кунлариданоқ ўз бошига фалокатлар ёғдиришга сабаб бўлади.

Воқеа бундай бўлади:

Чор амалдорларидан бири, ўз извоскасида кета туриб, кўча четида турган одамларга лой сачратиб ўтади. Ҳамма ёғи лой бўлган одамлар орасидан кимдир унинг орқасидан «Какое свинство» деб бақиради. Буни эшитган амалдор, отининг жиловини тортириб, сўкинган одамни ушлаб ура кетади. Охири жанжалга айланиб, амалдор ўз амалидан фойдаланиб, у одамни судга чақиртиради. Суд жанжалнинг чиқишига сабабчи бўлган, лой сачратган амалдор қолиб, усти-боши лойга беланган одам устидан айбдор, деб ҳукм чиқаради. Убайдулло эса бир адвокат сифатида уни оқлайди, жанжалнинг келиб чиқишига сабаб нимада эканини икир-чикирларигача мантиқан исботлайди.

Мабодо, одамларга лой сачратилмаганда, бордию бу беихтиёр қилинган тақдирда, ҳайдовчи ёки амалдор узр сўраганда, бошқаларнинг норозилигига сабаб бўлармиди!

Агарда, бизлар одамларга лой сачраганидан бехабармиз, нимагадир бизни ҳақорат қилди, демоқчи бўлсалар, унда икки томон гуноҳкор. Лекин асосий айбдор одамларга ҳурматсизлик, эътиборсизлик билан қараганларда! Бундан ташқари, одамларнинг кийимларини лойга белаганлари учун ҳам ҳақ тўлашлари лозим.

« Бу — свинство» дейилгани учун айбдор қилиб бўлмасликнинг яна бир сабаби шуки, у аниқ бир одамни «сен чўчқасан» демай, аксинча, умуман кишиларга эътибор бермаслик, одамларни менсимай оёқ ости қилишнинг ўзи «свинство», «бу яхши эмас», деган умумий маънода айтган. Агарда аниқ қилиб «Бу кўчадан руслар ва чўчқалар ўтмасин» деганда эди, бу бошқа гап! Лекин, бизнинг Туркистонда «Итлар ва сартлар бу ерга киритилмайди» деган ёзувни ёзганлар ҳам жазога тортилмайди. Мен ўйлайманки, бу одамни жазодан ҳоли қилиш керак.

Убайдуллонинг бундай гапларини эшитган суд ҳайъати ҳангу манг бўлиб қолдилар. Судни тўхтатадилар.

Бундан ташқари Убайдулло жиноятчи саналган рус инқилобий ҳаракатининг аъзоларидан бирининг ишига судда адвокатлик қилади. Бу иш билан танишган Убайдулло, «ватан ва халқ манфаати учун курашган кишини ҳеч маҳал жиноятчилар қаторига қўшиб бўлмайди», — деб оқлайди.

Ўзининг бундай кўз қарашини халқаро қонунлар асосида далиллар келтириб, исботлайдики, вақтинча бўлса ҳам уни озод қилмасдан иложлари қолмайди. Бу ҳам ҳоким синф раҳбарларига, албатта, хуш келмайди. Чор охранкаси уни йўқотиш йўлига ўтади. Шундай қилишади ҳам.

Большевиклар билан алоқада уни айбдор топиб, маълум муддатга озодликдан маҳрум этишади. Олий ўқув юртини аъло даражада битириб қувонч билан Тошкентга қайтиб, ота-она бағрида бўлиш унга насиб этмайди, қамалади.

Русиянинг зах, совуқ қамоқхоналари. Бегона юрт. Кийим-кечак, емак-ичмагидан хабар оладиган кими бор! Отадими, осадими, ким хабар олади? На акаука, на бир меҳрибон қариндош-уруғ! На бошқалардек уйидан киритилган кўрпа-ёстиқ! У ётган хонадаги бирдан-бир ҳамроҳи сассиқ мис туваг-у, унинг атрофида ғужғон ўйнаган қандалалар!

Шу ниятда она юртини ташлаб, бу жаҳаннамга келганмиди?

Ёлғизликдан оғир азоб борми бандасига!

Лекин у ёлғиз эмасди. У на атрофида ғужғон ўйнаган қандалалар борлигини ва на димоғлари қамоқнинг бадбўй ҳидларини сезарди. Мана неча вақтки, унинг хаёли ва қулоқлари остида отаси ва онасининг «Убайдулло!» қани сенга бир суянчиқ! Қани бир дардингга таскин бергувчи яқининг Убайдулло болам! Бегона юрт! Палончининг фарзанди-ку бу, деб бошингни силовчи, қани! Нима қилиб юрибсан бу ерларда, Убайдулло! Боғларингни қўмсамадингми? Онанг-чи! Қани дўстларинг,қани, ёшликларинг кечган кўчалар! Қани, маҳаллангдаги ҳаддинг сиғадиган ёшу қари дўстларинг! Асадулло махсумдек билимдон одамнинг фарзанди эканингни.ким бу ерда билади!

Убайдулло шу хаёллар билан на тонг отгани, на тун ботганини билади, бу зулматхонада! Фақатгина авахта йўлагида ёқилган шамнинг хира шуъласи, темир эшик тирқишларидан хонага кирганда, қуёш ботиб ғариб оқшом чўкканини билиб қоларди.

(Давоми бор).

Фан

ФОЙДА КЕЛТИРАЁТГАН ТАДҚИҚОТЛАР

Бозор иқтисодиёти муносабатлари шароитида «Бизнес-режа», «Иқтисодиёт кибернетикаси», «Макроиқтисодиёт барқарорлиги» каби иборалар тез-тез тилга олинадиган бўлиб қолди. Бундай илмий-иқтисодий амалий тадбирларни амалга оширишда Тошкент Давлат иқтисодиёт университети олимлари томонидан тайёрланаётган ишланма ва тавсиялар қўл келмоқда.

«Яқин келажакда Ўзбекистон Республикасида микроиқтисодиётни барқарорлаштириш ва иқтисодий ўсишни таъминлаш» деб номланган илмий йўналиш бўйича ҳам олий ўқув юртлари кафедраларида катта ҳажмда самарали изланишлар олиб борилмоқда. Шу ўринда «Макроиқтисодиёт ва ижтимоий муҳитни олдиндан аниқлаш ва бошқариш» кафедраси тадқиқотлари эътиборни ўзига тортади.

— Иқтисодчи олимларнинг кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга қаратилган изланишлари ҳам ишлаб чиқаришга тадбиқ қилинмоқда, — дейди университет проректори Д. Аҳмедов. — Кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришнинг самарадорлигини методологик баҳолашга доир тадқиқотлар ҳам амалиётда яхши самаралар бермоқда.

Ёш олим К. Жумаев томонидан амалга оширилган «Пахта мажмуаси маҳсулотларини саноат асосида қайта ишлашнинг иқтисодий самарадорлиги» деган илмий иши Тошкент вилояти пахта тозалаш корхоналари мисолида тадқиқ қилинди. Ушбу тадқиқотда пахта хом ашёсини қайта ишлаш ва иккиламчи маҳсулотларни ишлаб чиқаришга жалб этиш билан боғлиқ қимматли тавсиялар илгари сурилди. Шу сабабли ҳам олимнинг бу изланиши пахтачилик саноатига кенг тадбиқ этишга тавсия қилинди. Ўтган йилнинг ўзида кафедра олимларининг иккита ишланмаси Ўзбекистон қишлоқ ва сув хўжалиги саноат корхоналарида жорий қилинди. Янгийўл пахта тозалаш заводи эса олимлар тавсияси асосида ишлаб, катта иқтисодий фойда кўрмоқда.

Кафедра «Ўзпахтасаноаттаъминот» бошқармаси билан ҳам яқин алоқани йўлга қўйди. Бу бошқармага берилган тақдимномада эса макроиқтисодиёт ва ижтимоий муҳитни бошқаришнинг саноат мажмуасида тутган ўрни атрофлича таҳлил қилиб берилди.

Ўтган йили олий ўқув юрти бўйича 20 та ишланма ишлаб чиқаришга тадбиқ қилинди. Бу изланишлар натижасида 52 миллион сўмдан ортиқ иқтисодий фойда кўрилди.

Акбар АЛИЕВ.

Шаҳримиздаги 2-автокомбинатда Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси Давлат автомобиль назорати бошқармаси ва 2-автокомбинат ходимлари, маҳаллалар оқсоқоллари ҳамда оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирокида тадбир бўлиб ўтди.

«ДАН»

ЙЎЛЛАРДА НОХУШ ҲОДИСАЛАР БЎЛМАСИН

— Кейинги йилларда, — деди Давлат автомобиль назорати бошқармаси тарғибот бўлимининг бошлиғи, милиция подполковниги Азиз Эрназаров амалга оширилган ишлар хусусида тўхталиб. — Пойтахтимизда ҳар йили ўртача 20—30 минг машина рўйхатга олиняпти. Собиқ иттифоқ пайтида етти йилда шунча машина рўйхатга олинарди. Кўчаларда машиналар оқимининг кўпайиб бориши эса ўз навбатида йўл-транспорт ҳодисалари сонининг ҳам ошишига олиб келади. 1997 йилда шаҳримизда 2398 та йўл-транспорт ҳодисалари қайд этилган. Бу эса 1996 йилга нисбатан 96 та кўп. Айниқса, Ҳамза, Бектемир, Чилонзор туманларида 1996 йилга нисбатан йўл-транспорт ҳодисаларининг 10 фоиздан 28 фоизгача ошгани ташвишланарли ҳолдир. Шу сабабли 227 киши ҳалок бўлди. 2718 киши тан жароҳати олди. Бундай нохуш ҳодисаларнинг 628 таси болалар иштирокида юз берган.

Таҳлилий материалларга қараганда, маст ҳолда машина рулини бошқариш, тезликни меъёрдан ошириб юбориш, чорраҳалардан светофорнинг қизил чироғида ўтиб кетиш, мумкин бўлмаган жойда қайрилиб олиш, машинани техник носозлигига қарамай кўчага ҳайдаб чиқиш каби ҳолатлар туфайли бундай кўнгилсиз ҳодисалар рўй беряпти. Масалан, чорраҳада қизил чироқда ўтиб кетиш оқибатида 348 та йўл-транспорт ҳодисалари содир бўлиб, уларда 14 киши ҳаётдан бевақт кўз юмди. Маст ҳолда машина ҳайдаш оқибатида эса 92 та турли нохуш ҳодисалар рўй берди. 1498 та ҳолатда транспорт воситаси пиёдани уриб юборган. Хўш, пиёдаларимизни интизомли дея оламизми? Афсуслар бўлсинки, пиёдаларимиз интизомли эмас. Ер ости йўллари, пиёдалар ўтиш жойлари қолиб, исталган ердан кўчани кесиб ўтадилар. Ҳар куни бир неча юз пиёдага йўл ҳаракати қоидаларини бузгани учун далолатнома тўлдирилиб, жарима ундирилиши ҳам фикримизни тасдиқлайди. Ўтган йили пиёдаларнинг айби билан 851 та йўл-транспорт ҳодисалари содир бўлди ва 71 киши ҳаёт билан видолашди. Шундан 84 ҳолатда пиёдаларнинг маст эканлиги аниқланди.

Фарзандларимиз ҳақида тўхталмасак бўлмайди. Болалар ҳам яхшигина қоидабузар. Улар катта кўчада тўп тепади, велосипед ҳайдайди, светофор чироқларига эътибор бермайди, айниқса қишқировли кунларида кўпроқ маҳаллаларда яшайдиган болалар машиналарга осилиб сирпанишади. Булар эса ўз навбатида хунук оқибатларга олиб келади. 1997 йилда болалар иштирокида содир бўлган йўл-транспорт ҳодисаларидан 333 та болалар эҳтиётсизлиги туфайли, 33 таси велосипед ҳайдашлари орқали содир бўлди. Шу ўринда бир нарсани таъкидлаб ўтишни истар эдикки, ўтган йили содир этилган нохуш ҳодисалар сони 1996 йилга нисбатан 8,2 фоизга камайган.

Агар кўрсаткичларга аҳамият берадиган бўлсак, йўл-транспорт ҳодисаларининг кўпи 18 ёшдан 35 ёшгача бўлган ҳайдовчилар томонидан содир этилар экан. Бунинг асосий сабаби биринчи галда ҳайдовчиларнинг тезликни ошириб юбориши бўлса, иккинчидан пиёдаларнинг йўл ҳаракати қоидаларига амал қилмасликларидир. Яна бир муҳим нарса ҳақида тўхталмоқ даркор. Шаҳримизда 17 та тунги клублар фаолият кўрсатар экан. Бир неча марта ўтказилган рейдлардан маълум бўлдики, у ерда асосан ёшлар қатнашади. Ачинарлиси шуки, клублардан маст ҳолда чиққан ҳайдовчилар машина ҳайдаб кетишади. Ҳаттоки бир-бири билан ким ўзарга мусобақа қилишади. Албатта бу кабилар нохуш ҳолатларга сабаб бўлиши табиий...

Биз тадбир қатнашчиларининг фикр-мулоҳазаларини ёзиб олдик.

• Убайдулла Валиев, таксопарк раҳбари:

— Корхонамизнинг 1000 га яқин автомобиллари шаҳар аҳолисига, меҳмонларга, корхона ва ташкилот раҳбарларига хизмат қилади. Албатта, йўл ҳаракати қоидаларига амал қилмайдиган ҳайдовчилар ҳам йўқ эмас. Лекин тартиб-интизомда ўрнак бўладиган ўз касбининг фидойилари ҳам талайгина. Бугун ДАНБ ходимлари билан бўлаётган ошкора мулоқот ҳайдовчиларни қизиқтирган турли саволларга, юзага келиб чиқаётган турли муаммоларнинг ечимини топишда катта аҳамият касб этади.

• Отаулла Исахонов, «Нуроний» жамғармасининг Акмал Икромов тумани бўлими раиси:

— Йўлбошчимиз томонидан 1998 йилнинг Оила йили деб эълон қилиниши барчамизни руҳлантириб юборди. Бу бежиз эмас, албатта. Чунки оилага кириб бориш маҳалладан бошланади. Ушбу тадбирда маҳаллалар оқсоқолларининг иштироки нур устига аъло нур бўлди. Тадбирда айтилган фикрларни ҳар бир оқсоқол ўз маҳалласига етказади. Маҳаллалардаги ота-оналар эса ўз фарзандлари ўртасида тушунтириш ишлари олиб боришади. Оилага муносабат, оилада тарбия ишларига жиддий аҳамият бермоқлик ҳар бир ота-онанинг бурчи эканлиги ушбу тадбирда бир неча бор таъкидлаб ўтилди. Бу каби очиқ мулоқотлар, дилдан суҳбатлар кўпроқ уюштирилса албатта ўз самарасини кўрсатмасдан қолмайди.

• Баҳодир Зиёвуддинов, Акмал Икромов тумани ИИБ ДАНБ тарғибот бўлими бошлиғи:

— Мана шундай давра суҳбатларининг фойдаси жуда катта. Айниқса барчамиз гувоҳ бўлганимиздек, йиғилишда маҳалла оқсоқоллари, отахонларнинг иштироки айни муддао бўлди. Ахир айтадиларки: «Қари билганни—пари билмас» деб. Йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш нафақат ДАН ходимларининг, балки жамоатчиликнинг ишидир. Оқсоқоллар маҳаллаларда нохуш ҳодисаларни назорат қилсалар, тўйларда ва турли гапларда ичимлик ичишни камайтиришга қаттиқ эътибор берсалар, ёшларнинг баъзи ножўя ҳаракатларини тергаб турсалар албатта катта ёрдам берган бўладилар.

1997 йилда шу тарздаги учрашувлар кўплаб ташкил этилганлиги туфайли туманимизда ижобий ўзгаришлар рўй берди. Айниқса, болалар иштирокида содир бўлган йўл-транспорт ҳодисалари 17 тага камайган, тан жароҳати олганлар ҳам 19 тага камайган. Бундай ўзгаришларни бошқа маълумотлардан ҳам кўриш мумкин. Биз бу каби ижобий ўзгаришларни нафақат Акмал Икромов туманида, балки бошқа туманларда ҳам амалга ошишини истар эдик.

Дония ЗОКИРОВА.

ҚИЛМИШ — ҚИДИРМИШ

Яккасарой туманидаги мавзелардан бирида истиқомат қилувчи Мамасиддиқ ва Муҳиддинларнинг ишсиз юриши турли қабиҳ ишларни қилиб, айрим ҳалол кимсаларнинг мол-мулкига кўз олайтиришга олиб келди. Икки шерик ўзаро тил бириктириб, ўғирлик ва талончилик жиноятларини содир этишди. Кимнингдир мол-мулки, кимнингдир тилла тақинчоғи улар томонидан ноқонуний ўзлаштирилиб олинди. Ҳамма нарсанинг чеки-чегараси бўлганидек жиноятчилар «фаолият»ига ички ишлар ходимлари нуқта қўйишди. Воқеа эса бундай бўлганди.

Қиш кунларидан бирида улар одатдагидек «ов»га чиқишди. Қишнинг изғирин ҳавоси ҳам нафсоний ҳирсни қондиришдан қайтаролмади. Ахир чўнтакка тушадиган минг-минг сўмлар олдида саломатлик кўринармиди? Яккасарой туманидаги уйлардан бирида яшовчи аёлнинг кийиниши уларнинг анчадан бери диққатини ўзига тортиб келарди. Бир куни чарм пальто, бир куни лама пальто ва қимматбаҳо бошқа кийимларда кўзни ял-ял этиб ўтгувчи аёлнинг юриш-туришини кузатишди. Ҳойнаҳой уйида қимматбаҳо тилла тақинчоқлари бўлса керак, деган ўй икковлонга ҳеч тинчлик бермасди. Ўғирликнинг унча-мунча мазасини татиб кўрган йигитлар гапни бир жойга қўйиб, уйни ўмариш режасини ишлаб чиқишди. Келишилгандек биттаси кўчада пойлайдиган, иккинчиси эса уйга кирадиган бўлди.

Мамасиддиқ эшик тугмасини оҳиста босди. Ичкаридан аёл кишининг «Ким у?» деган ноаниқ товуши эшитилди. «Мен, очинг, танишингизман!» Аёл эшикни очиши билан бўғзидан бўғилди. Жисмоний куч ишлатиш йўли билан уйдаги 5 турдаги жами 418 минг сўмлик тилла тақинчоқлар тортиб олинди. Шунча пуллик мол-дунёсини олдирган аёл жони омон қолганига шукр қилди. Бироздан кейин эс-ҳушини йиғиб олгач, бўлган воқеа тўғрисида милицияга хабар берди. Ички ишлар ходимлари ушбу хабарни олиши билан жиноятчиларни ушлаш чораларини кўришди. Кўрилган чора-тадбирлар натижасида тез орада ўғрилар қўлга олинди. Улар қўлга киритилган «ўлжа»ни сотиб, пулини ҳазм қилмоқчи бўлишганди. Бироқ ўзгалар мулкига кўз олайтирганларга қилмишига яраша жазосини ўташ тўғри келди.

«02»

ТАЛОНЧИЛАР

Сирғалилик Игорь ва вояга етмаган Тимофейларнинг қилмишлари оилавий муҳитнинг носоғломлигидан дарак беради. Бу икки ношукр кимса майда безориликни ўзларига касб қилиб олишганди. Ножўя ишнинг бир кунмас бир кун ёмон оқибатларга олиб келиши ҳақида ҳатто ўйлаб ҳам кўришмади. Аввалига шунчаки бир «ҳазил» деб бошлашган ишлари ҳақиқатан чинга айланиб кетди.

Сирғали-6 мавзесида ёшгина жувоннинг эгнидаги чарм камзули ва 750 сўм пулини ҳам шунчаки «ҳазил» сифатида тортиб олишмоқчи бўлганида соқчилик хизматини ўтаб юрган милиционерлар қизнинг бақирганини эшитиб, ёрдамга келмаганларида улар қанчадан-қанча одамларнинг додини беришарди. Ана шу тариқа бу жиноятчилар ҳам қўлга олиндилар. Ҳозир сирғалилик талончилар устидан жиноий иш қўзғатилган.

МУШТУМЗЎР

Сирғали туманидаги мана бу бўлиб ўтган ҳодиса натижасида бир киши оғир жароҳатланиб касалхонага ётқизилди. Кучи билагига сиғмаган И. Борис уни яхши мақсадда хоҳ халқ хўжалиги, хоҳ бошқа ишларда ишлатганида жиноятчи деган тавқи лаънатга қолмасди. Афсус у маст ҳолда С. Юрийни бир мушт уриб қулатади. Бу ҳам етмагандек унинг қўлидаги соатини ечиб олди.

Муштумзўрнинг қилмиши жазоланмасдан қолмади. У туман ички ишлар бўлимида барча «саъй-ҳаракатию қаҳрамон»лиги учун жавоб бермоқда. Шуни айтишади-да қилмиш-қидирмиш деб.

Мирза АБДУЛЛАЕВ,
Тошкент шаҳар ИИББнинг ходими.

Кино

ЎЗБЕК-ЯПОН ФИЛЬМИ

Республика Киночилар уйида яна бир байрамона тадбир ўтказилди — «Прайд-студио» (Ўзбекистон) ва «Эн-Эйч-Кей» (Япония) студиялари ҳамкорликда ишлаган «Яратганга шукр» дастлабки ўзбек-япон фильмининг премьераси бўлиб ўтди.

Шу куни ўзбек санъатининг катта байрамига йиғилган кўп сонли мутахассис ва мухлислар фильм ижодкорлари ва актёрлари билан танишдилар, уни суратга олиш жараёни ҳақида сўз борди. Фурсатдан фойдаланиб, биз янги фильмнинг режиссёри ва сценарий муаллифи, ўзининг изланишлари, сайъ-ҳаракатлари, ўзига хос талқину йўналишлари билан кейинги пайтларда катта довруғ қозонган Зулфиқор Мусоқовни суҳбатга тортдик.

— Фильмнинг яратилиш тарихи қизиқ кечди, — дейди у. — Япония кинокомпаниялари бундан икки йил олдин «Абдуллажон» фильмини сотиб олишган эди. У билан танишишгач «Эн-Эйч-Кей» студиясидан менга мурожаат қилиб, «Хоҳлаган мавзу, хоҳлаган сюжет бўйича сценарий ёзинг, лекин воқеалар Ўзбекистонда кечсин, ҳамкорликда фильм яратайлик», дейишди. Шу тахлит у томондан моддий, биз томонимиздан эса ижодий кучлар жалб этилиб, қисқа муддат ичида янги фильмни тасвирга туширдик. «Яратганга шукр» фильми Токиода бўлиб ўтган Осиё фильмлари фестивалида намойиш этилиб, Япониядаги энг яхши лойиҳа деб тан олинди. Шу боисдан яқинда Голландиянинг Роттердам шаҳрида ўтган энг яхши фильмлар фестивалида ҳам 20 лента қаторида кўрсатилди.

Дарҳақиқат, янги фильмнинг ўзига хос фантастик сюжети кишини ўзига жалб этмай қолмайди. Дўстлик, самимийлик улуғланган ушбу лентада яхши ният қилсанг албатта, у ижобат бўлади, деган ғоя илгари сурилган. Рустам Саъдуллаев, Афзал Рафиқов, Бахтиёр Зокиров, Нозим Тўлахўжаев, Тамара Шокирова, Жумадулла ва Саида Раметова, Ҳусан Шарипов, Фарҳод Аминов каби таниқли актёрларнинг иштироки фильмнинг муваффиқиятли чиқишида катта омил бўлди.

Дилшод ИСРОИЛОВ.

Уюшмаларда

ШАҲРИМИЗ КЎРКИГА КЎРК ҚЎШИБ

«Тасвирий ойина» ижодий уюшмаси бадиий кенгашининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди.

Кейинги пайтларда Тошкентнинг марказий ва гавжум кўчаларида замонавий услубларда ишланган фото ва тасвирий, безакли рекламалар кўпайди. Бундай рекламаларнинг асосий хусусиятлари шундан иборатки, у фақат иқтисодий-сиёсий, ижтимоий ҳодиса бўлиб қолмасдан миллий урф-одатларимизни тарғиб қилиши, ҳар бир кишида ўз юртига бўлган фахрланиш туйғусини уйғотади, иймон-эътиқод, Ватанга ва миллатга бўлган садоқат тушунчаларини шакллантиради. Шаҳримиз кўркига кўрк қўшиб турувчи бундай турли мавзудаги полотнолар аввало кам, бори ҳам давлат тилида ёритилмас, ёки кўпчиликнинг ғашига тегувчи тижорат панноларидан иборат эди. «Тасвирий ойина» уюшмаси бу масалани ўз назоратига олгач, бу соҳадаги ишлар ижобий ҳал этилди. Эндиликда ҳар бир кўргазмали фото, тасвирий санъат асарларида шу куннинг нафаси уфуриб турибди.

Бўлиб ўтган йиғилишда мамлакатимиз пойтахти хусусида юртимиз халқ хўжалигида эришилаётган ютуқлар, унинг ғалла мустақиллиги борасида амалга оширилаётган ишлар, Оила йилида Ватан фаровонлиги ва тинчлиги йўлида ўрнак бўлиб келаётган намунали оилаларни кенг тарғиб қилиш, маънавий қадриятларга эҳтиром руҳидаги миллий ўзбекона турмушимизни тасвирий суръатлар билан безаш зарурлиги таъкидланди.

Моҳира КАРИМОВА.

Бу — қизиқ

ИСИРҒА ТАҚҚАН ЭРКАКЛАР

Қулоқни тешиш дастури қадимдан маълум. Исирға тақиш қадим шарқдаги ҳиндулар, мисрликлар, арабларда одат тусига айланган. Масалан, греклар маликаларга аталган олтин исирғаларни чиройли қилиб ясашни яхши ўрганишган. Кейинчалик исирға тақиш йигитларга ўтган. Қадимий римликлар исирға тақишни греклардан ўрганишган. Дастлабки вақтда фақат аёллар таққан бўлса, кейинчалик эркакларга ҳам исирға тақиш одатга айланган. Исирға тақиш одат тусига киргач, император эркакларнинг қулоқларидаги осилиб турган тақинчоқни айб кўриб, махсус фармон билан маън этган.

Эркакларнинг бу безакка — исирға тақишга қизиқиши ўрта асрларга келиб яна авж олган. Бироқ фақат сўл-чап қулоғига исирға тақадиган бўлишган. Кейинчалик эркакларнинг соч қўйишлари ўзгариб, сочлари қулоқларини ёпиб қоладиган бўлганидан кейин у одатдан қолган. Бироқ ўрганган кўнгил ўртанса қўймас деганларидек, эркаклар XV-XVI асрларда яна қулоқларига қайтадан исирға тақа бошлайди. Ҳозир ҳам исирға таққан хорижий йигитларнинг аҳён-аҳёнда кўриниб туриши тарки одатнинг белгисидир.

Қидирбой ТЎЛАБОЕВ тайёрлади.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

Тошкент оқшоми
Toshkent oqshomi

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар – 133-29-70; эълонлар: 133-28-95, 132-11-39. факс: (3712) 133-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 209

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 133-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ❖ Буюртма Г-0973. ❖ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ❖ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ❖ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ❖ Босмага топшириш вақти 11.30. ❖ 9.272 нусхада босилди. 1 2 3 4 5 6.